

RAPPORT A09-091-I

**Archeologisch onderzoek aan de
Oude Haarlemmerweg 46 te
Castricum (gemeente Castricum)**

Bureauonderzoek en inventariserend
veldonderzoek met boringen

Opdrachtgever: SAB Amsterdam
Jacob Bontiusplaats 9, unit 582
1018 LL Amsterdam

contactpersoon: drs. ing. N.J. Kropman
tel.: 020-5682 990

COLOFON

Projectcode: A09-091-I
Bestandsnaam: Archeologisch onderzoek aan de Oude Haarlemmerweg 46 te Castricum (gemeente Castricum). Bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek met boringen
Datum: januari 2010
Auteur: drs. N.H. van der Ham
Projectleider: drs. N.H. van der Ham
Bureauonderzoek: drs. N.H. van der Ham
Veldonderzoek: drs. N.H. van der Ham en R.G.H. Steenken
Materiaaldeterminatie: drs. N.H. van der Ham
Redactie: ing. A.J. Vermeulen
Digitale uitwerking tekeningen: ir. R.H. Nijdam / drs. A. Timmers
Archeologische interpretatie: drs. N.H. van der Ham
Advisering: drs. A. Wagner
Autorisatie:

drs. A. Wagner
senior KNA-archeoloog ArcheoMedia BV
e-mail: wagner@arnicon.nl

©ArcheoMedia BV, archeologisch onderzoeks- en adviesbureau, 2010, Capelle aan den IJssel

ISBN/EAN: 978-90-5970-624-8

Niets uit deze uitgave mag vermenigvuldigd en/of openbaar worden gemaakt door middel van druk, fotokopie of op welke andere wijze dan ook zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van de uitgevers.

Betrouwbaarheid van archeologisch booronderzoek

Het onderzoek is op zorgvuldige wijze verricht volgens de algemeen gebruikelijke inzichten en richtlijnen, zoals vastgelegd in de Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (versie 3.1) van het Centraal College van Deskundigen.

Bij ieder bodemonderzoek wordt gestreefd naar een optimale representativiteit. Het onderzoek is gebaseerd op het verrichten van een beperkt aantal boringen tot een beperkte diepte. Daardoor blijft het mogelijk dat lokaal archeologische waarden in de bodem aanwezig zijn, die tijdens het onderzoek niet naar voren zijn gekomen. Bovendien laten bepaalde archeologische resten, zoals grafvelden en steentijdvindplaatsen, zich lastig ontdekken met behulp van grondboringen. Indien andere methoden, zoals geofysisch onderzoek of het graven van proefsleuven, betere resultaten leveren, kan tot de uitvoering daarvan in overleg besloten worden. In dat geval zal een aanvullende offerte worden uitgebracht. ArcheoMedia BV acht zich niet aansprakelijk voor de eventueel uit bovengenoemde afwijkingen voortvloeiende schade of gevolgen.

Certificering

ArcheoMedia BV heeft sinds 1994 een veiligheidsbeheerssysteem dat voldoet aan de eisen van de VCA. Sinds 1996 voldoet het kwaliteitssysteem van ArcheoMedia BV aan de eisen van de NEN-EN-ISO 9001. Sinds 2003 voldoet het kwaliteitssysteem aan de eisen van de NEN-EN-ISO 9001:2000.

ArcheoMedia BV is door het College voor de Archeologische Kwaliteit en de Minister van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap geschikt bevonden voor het verrichten van vergunningsgebonden opgravingswerkzaamheden.

INHOUDSOPGAVE

SAMENVATTING	1
1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS	4
2 AANLEIDING ONDERZOEK EN BELEIDSKADER	5
3 ONDERZOEKSVRAGEN	6
4 BUREAUONDERZOEK	7
5 INVENTARISEREND VELDONDERZOEK	15
6 BEANTWOORDING VAN DE ONDERZOEKSVRAGEN	19
7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN	20
GERAADPLEEGDE BRONNEN EN LITERATUUR	21
BEGRIPPEN EN AFKORTINGEN	22
OVERZICHT VAN GEOLOGISCHE EN ARCHEOLOGISCHE PERIODEN	23

BIJLAGE 1 HUIDIGE SITUATIE EN NIEUWBOUWPLAN

BIJLAGE 2 RELEVANTE KLIC-GEGEVENS

BIJLAGE 3 RELEVANTE MILIEUKUNDIGE GEGEVENS

BIJLAGE 4 BOORPUNTENKAART

BIJLAGE 5 BOORSTATEN

SAMENVATTING

Naar aanleiding van het voornemen om op de onderzoekslocatie aan de Oude Haarlemmerweg 46 te Castricum (gemeente Castricum) nieuwbouw te realiseren is door ArcheoMedia BV, in opdracht van SAB Amsterdam, een bureauonderzoek en een inventariserende veldonderzoek met karterende boringen uitgevoerd.

Uit het bureauonderzoek is gebleken dat:

- de bodem op de onderzoekslocatie bestaat uit dagzomende zand- en kleiafzettingen (Laagpakket van Walcheren, Formatie van Naaldwijk; Oer-IJ afzettingen daterend tussen 2630-2105 en 1050-50 v.Chr.) in het overgangsgebied tussen de vlakte met getijafzettingen en de strandwallen;
- de onderzoekslocatie volgens de Archeologische Monumentenkaart geen deel uitmaakt van een gebied met een vastgestelde archeologische waarde;
- de onderzoekslocatie volgens de IKAW een hoge archeologische trefkans heeft;
- de CHW aan de onderzoekslocatie geen waarde toekent;
- van de onderzoekslocatie zelf geen waarnemingen of vondstmeldingen bekend zijn;
- een middelhoge tot hoge archeologische verwachting geldt voor sporen en resten van menselijke activiteit en bewoning vanaf het (laat-Mesolithicum/)Neolithicum tot in de late middeleeuwen;
- uit de directere omgeving zandafgravingen uit de Nieuwe tijd bekend zijn;
- gelet op de historisch-geografische gegevens en de gegevens uit het recente milieukundige onderzoek er een lage kans is op bewoningssporen en resten en een hoge kans is op perceelsgreppels/sloten uit de Nieuwe tijd;
- de oostrand van de onderzoeklocatie diepgaand verstoord is door een oude gedempte sloot en mogelijk ook door de aanleg van een aardgastransportleiding.

Uit het karterende booronderzoek is gebleken dat:

- de aangetroffen bodemopbouw overeenstemt met de verwachting voor de aanwezigheid van zandgronden (vaaggronden),
- enkeerdgronden of zandafgravingen niet zijn aangetoond;
- de natuurlijke bodemopbouw buiten de bebouwingszoom intact lijkt;
- de onderzoekslocatie lijkt te liggen in een overgangszone tussen de duinen en het overstromingsgebied van het Oer-IJ;
- dit booronderzoek geen aanwijzingen heeft opgeleverd voor intacte archeologische (vondstrijke) nederzettingen;
- de specifieke archeologische verwachting tijdens dit booronderzoek niet bevestigd is.

Conclusie

De resultaten van het bureauonderzoek en het inventariserende veldonderzoek geven geen aanleiding tot aanpassingen in de voorgenomen bouwplannen op de onderzoekslocatie.

Aanbevelingen

Op basis van dit booronderzoek wordt een archeologisch vervolgonderzoek op de onderhavige onderzoekslocatie niet noodzakelijk geacht.

Met betrekking tot deze aanbeveling dient contact te worden opgenomen met de bevoegde overheid.

Booronderzoek is gebaseerd op het verrichten van een beperkt aantal boringen tot een beperkte diepte. Daardoor blijft het mogelijk dat lokaal archeologische waarden in de bodem aanwezig zijn, die tijdens het onderzoek niet naar voren komen. Bovendien laten bepaalde archeologische resten, zoals vuursteenvindplaatsen, grafvelden, water- en/of beerputten, verkavelingspatronen of andere bijzondere toevalsvondsten, zich met behulp van grondboringen lastig ontdekken. Daarom is de kans aanwezig dat (vondstarme) archeologische sporen en vondsten in de bodem aanwezig zijn en dat deze in de uitvoeringsfase van toekomstige bodemingrepen aan het licht komen. Voor dergelijke vondsten bestaat een wettelijke meldingsplicht ex artikel 53 van de Monumentenwet 1988 en de Wet op de archeologische monumentenzorg. Bij graafwerkzaamheden dient men dan ook attent te zijn op eventuele vondsten. De opdrachtgever verplicht de aannemer(s) om attent te zijn op eventuele vondsten en/of sporen tijdens de werkzaamheden en verplicht hen archeologische vondsten onverwijld te melden bij de bevoegde overheid.

Afbeelding 1: regionale overzichtskaart van Castricum met de ligging van de onderzoekslocatie.

1 ADMINISTRATIEVE GEGEVENS

Projectnaam:	Oude Haarlemmerweg 46
Provincie:	Noord-Holland
Gemeente:	Castricum
Plaats:	Castricum
Straatnaam:	Oude Haarlemmerweg 46
Kadastrale gegevens locatie:	gemeente Castricum, sectie B, perceelnummer 11508
Datum bureauonderzoek	november 2009
Datum veldonderzoek:	januari 2010
ARCHIS-onderzoeksmeldingsnr.:	38067
Soort onderzoek:	bureauonderzoek en inventariserend veldonderzoek met karterende boringen
Oppervlakte:	4538 m ²
RD-coördinaten:	x: 105.786, y: 506.190 (NW) x: 105.832, y: 506.188 (NO) x: 105.829, y: 506.072 (ZO) x: 105.778, y: 506.124 (W)
Bevoegde overheid:	Gemeente Castricum Postbus 1301 1900 BH Castricum contactpersoon: dhr. H. Venema tel.: 0251-661326
Beheer en plaats van resp. vondsten en documentatie:	Provinciaal depot voor bodemvondsten Noord-Holland Veerdijk 32 1531 MS Wormer contactpersoon: dhr. M. Veen tel. 023-514 45 14 / 06-41 04 56 12 e-mail: veenmc@noordholland.nl

2 AANLEIDING ONDERZOEK EN BELEIDSKADER

Aanleiding onderzoek:	Men is voornemens nieuwbouw te realiseren aan de Oude Haarlemmerweg 46 te Castricum (gemeente Castricum). De gemeente heeft na de beoordeling van het concept-voorontwerp bestemmingsplan Oude Haarlemmerweg 46 aangegeven dat een archeologisch onderzoek vereist is, gezien het feit dat het plangebied groter is dan de minimumwaarde van 100 m².¹ Bovendien heeft de onderzoekslocatie volgens de IKAW een middelhoge trefkans op archeologische sporen en resten.²
Toekomstige verstoringen (bijlage 1):	Ten behoeve van de nieuwbouw en herinrichting van het plangebied zal de bestaande bebouwing aan de noordzijde van het perceel worden gesloopt (sloopdiepte en -omvang zijn nog onbekend).³ De nieuwbouw bestaat uit vier woningcomplexen die evenredig over het perceel worden aangelegd en worden ingericht met tuinen, inrit en parkeerruimtes. Gezien de zandige ondergrond zal gefundeerd worden op staal (tot ca. 0,8 m -mv). De bebouwing wordt niet onderkelderd.
Beleidskader:	Op basis van het Verdrag van Valletta (Malta) is besloten dat archeologisch onderzoek een onderdeel vormt van bestemmingsplanvoorbereidingen en/of uit te voeren projecten waarbij ingrepen in de bodem plaatsvinden. Het verdrag is uitgewerkt in de aangepaste Monumentenwet 1988 en de Wet op de archeologische monumentenzorg (in werking getreden per 1-9-2007). Het uitgangspunt ten aanzien van de aanwezige archeologische waarden in de planvorming is volgens rijks- en provinciaal beleid, behoud <i>in situ</i>.⁴ De provincie Noord-Holland heeft geen eigen richtlijnen voor archeologie en volgt het nationale beleid;⁵ de gemeente Castricum heeft een archeologiebeleid in ontwikkeling en volgt in het algemeen het nationale beleid.⁶ Door archeologie tijdig in de planvorming te betrekken, kunnen de archeologische waarden hierin eventueel worden ingepast. Pas na de uitvoering van archeologisch vooronderzoek is het mogelijk een integrale afweging te maken, waarbij de nieuwverkrege archeologische gegevens betrokken dienen te worden. De bevoegde overheid zal de resultaten van het onderzoek toetsen. Op basis van dit onderzoek zal de bevoegde overheid een selectiebesluit nemen. De resultaten van het onderzoek dienen in de planvorming betrokken te worden. Het onderzoek en de adviezen hebben betrekking op archeologische vindplaatsen binnen het plangebied. Het onderzoek is afgestemd op het toekomstige grondverzet en de daarmee samenhangende verstoring van het bodemarchief met de daarin opgeslagen archeologische resten en waarden.

¹ Meded. opdrachtgever, 12 oktober 2009.

² ARCHIS, november 2009.

³ Meded. opdrachtgever, 13 november 2009. Naar verwachting is slechts een kleine fundering aanwezig langs de rand van het gebouw met daartussen alleen een betonnen funderingsplaat. Het gebouw is verder niet onderheid.

⁴ Zie Begrippen en afkortingen.

⁵ Informatie SCENH, drs. G.P. Alders november 2009. Verwezen wordt naar de vigerende KNA.

⁶ Informatie gemeente Castricum, november 2009.

3 ONDERZOEKSVRAGEN

Ten aanzien van het uit te voeren onderzoek kunnen de volgende onderzoeksvragen worden gesteld:

1.	Worden archeologische resten in het plangebied verwacht cq. is op de onderzoekslocatie nog een bodemarchief aanwezig? Zo ja, wat is de verwachting voor de onderzoekslocatie wat betreft aard, datering, omvang en ligging van de archeologische resten?
2.	Verschilt de in het veld aangetroffen bodemopbouw van de onderzoekslocatie met de volgens het bureauonderzoek te verwachten bodemopbouw? Zo ja, in welke mate?
3.	Wat is de mate van verstoring van de bodemopbouw op de onderzoekslocatie?
4.	Zijn er aanwijzingen voor intacte archeologische (vondstrijke) nederzettingen?
5.	Dient de archeologische verwachting te worden aangepast?
6.	In welke mate worden eventueel aanwezige archeologische resten als gevolg van de voorgenomen plannen bedreigd?
7.	Hoe kan een verstoring als gevolg van de geplande activiteiten door planaanpassing tot een minimum worden beperkt?

Afbeelding 2: impressie van de onderzoekslocatie ten tijde van het onderhavige onderzoek, de bebouwde noordzijde (gezien vanuit het westen). NB: fotocompilatie.

4 BUREAUONDERZOEK

Doel:	Het doel van het bureauonderzoek is het verwerven van informatie, aan de hand van bestaande bronnen, over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een omschreven gebied. Dit omvat de aan- of afwezigheid, het karakter en de omvang, de datering, de gaafheid en de conservering en de relatieve kwaliteit van de archeologische waarden. Aan de hand van deze gegevens wordt een specifieke archeologische verwachting opgesteld.
Onderzoeksopzet:	Het onderzoek is uitgevoerd conform de richtlijnen van de provincie en voldoet aan de KNA. Binnen het bureauonderzoek zijn drie deelprocessen te onderscheiden: <i>Bepalen onderzoekskader</i> Het vaststellen van de kaders waarbinnen het onderzoek dient plaats te vinden, bijvoorbeeld het afbakenen van het onderzoeksgebied. Tevens dienen het mogelijke toekomstige gebruik van het terrein en de consequenties daarvan voor het archeologische erfgoed te worden aangegeven. <i>Verzamelen bekende gegevens</i> Het verzamelen van gegevens die inzicht geven in het huidige gebruik van het terrein, het historische gebruik en de bekende archeologische waarden. Daartoe worden diverse bronnen geraadpleegd zoals oude kaarten, bodemkaarten en recente archeologische onderzoeken in de omgeving.⁷ In ieder geval wordt gebruik gemaakt van ARCHIS, de AMK, de CHW Noord-Holland en de IKAW.⁸ <i>Opstellen archeologische verwachting</i> Door alle uit voorgaande stappen verkregen informatie te analyseren en te interpreteren, wordt een verwachtingsmodel opgesteld voor het betreffende plangebied. Daarin wordt aangegeven welke delen van het terrein een hoge, middelhoge, dan wel lage archeologische verwachtingswaarde hebben. Op basis van dit model wordt een advies gegeven over het te volgen vervolgtraject: geen verdere actie, beschermen of aanvullend onderzoek.

Bodemkundige gegevens

Geologie:	De onderzoeklocatie ligt binnen een gebied met een pakket dagzomende zand- en kleiafzettingen van Duinkerke I (huidige benaming: Laagpakket van Walcheren, Formatie van Naaldwijk; Oer-IJ afzettingen) in de ondergrond, dat bij Castricum zeer dik is (tot 27 m -NAP).⁹ Het Oer-IJ estuarium, waarbinnen Castricum ligt, is door de vorming van strandwallen in het mondingsgebied verzand geraakt (ontstaan: 4580 +/- 60 BP- 4055 +/- 50 BP of ca. 2630-2105 v.C.; verzanding:
-----------	---

⁷ Zie de literatuurlijst.

⁸ Zie Geraadpleegde bronnen en literatuur; Begrippen en Afkortingen.

⁹ Geologie van Nederland 1987: blad Alkmaar West (19W) en blad Alkmaar West matige diepte profielen, D-D' ad Castricum. Nadere toelichtingen in Westerhoff, De Mulder en De Gans 1987: inz. 89-96 (geologie Oer-IJ), 170-184 (archeologie en landschap).

¹⁰ Westerhoff, De Mulder en De Gans 1987: 94.

	3000-2000 BP of 1050-50 v.C.). ¹⁰
Geomorfologie:	De onderzoekslocatie ligt grotendeels binnen een gebied dat is aangegeven als vlakten, specifiek afgegraven/geëgaliseerde duinen/strandwallen (code: 2M49). De (noord)westelijke rand van de locatie valt daar net buiten en is ongekarteerd; bij wijze van extrapolatie wordt hier eenzelfde geomorfologie verwacht. ¹¹
Bodem:	De onderzoekslocatie ligt binnen het ongekarteerde gebied van de stadskern van Castricum. Bij wijze van extrapolatie ligt de onderzoekslocatie mogelijk op of in de buurt van de grens van dikke eerdgronden in het zuiden (code EZ50AG, kalkhoudende enkeerdgronden van matig fijn zand) en zandgronden in het oosten (code Zn50AF, kalkhoudende vlakvaaggronden van matig fijn zand). De grondwatertrap is voor beide gebieden IV (GHG: >40 cm -mv; GLG: 80-120 cm -mv). Op basis van recent milieukundig onderzoek op de onderzoekslocatie is ter plaatse een volgende globale bodemopbouw vastgesteld (m- mv):¹² 0,0 - 0,2 à 0,6 zand, matig grof, matig humeus, licht puinhoudend, bruingrijs - bouwvoor 0,2 à 0,6 - 1,4 zand, matig grof, zwak kleiig (en humeus), lichtgrijs (/bruingrijs) of 0,6 - 2,0 zand, matig grof, sporen schelpen, licht grijs.

Archeologische gegevens

Status onderzoekslocatie: ¹³	De onderzoekslocatie maakt geen deel uit van een terrein met een vastgestelde archeologische waarde.
AMK-terreinen in de omgeving: ¹⁴	In een bredere boog om de onderzoekslocatie, tussen Castricum (op de strandwal) en Uitgeest (strandwalflank en vlakte), liggen meerdere terreinen met een vastgestelde waarde, waarvan de dichtstbijzijnde negen kort worden besproken. Met uitzondering van de AMK-nrs. 4662 en 13983, twee terreinen van archeologische waarde, zijn het allemaal terreinen van hoge archeologische waarde. Op ca. 650 m ten noordoosten van de onderzoekslocatie liggen sporen en resten van een Romeinse nederzetting, die echter reeds sterk zijn verstoord (AMK-nr. 4662). Waarnemingen in de omgeving (zie beneden) wijzen echter op periodieke bewoning in de Romeinse tijd en de vroege tot late middeleeuwen. Op ca. 750 m ten noorden van de onderzoekslocatie en ca. 100 m ten noordwesten van de sterk verstoord Romeinse resten ligt de historische kern van Castricum (AMK-nr. 13939) met resten van de vroegste kerk (12^e eeuw; AMK-nr. 1884) in de regio. Op ca. 1-1,5 km ten zuidoosten en oosten van de onderzoekslocatie

¹¹ ARCHIS, november 2009: geomorfologie.

¹² Van der Heiden 2009a-b: bijlage II (zie bijlage 3 in het onderhavige rapport).

¹³ ARCHIS, november 2009.

¹⁴ ARCHIS, november 2009: monumenten.

	aan de zuidzijde van Uitgeest zijn tijdens booronderzoek in 2004 op het terrein van het kasteel Cronenburg (AMK-nr. 1866) funderingsresten van het kasteel (2^e helft 13^e-begin 15^e eeuw) en zijn voorganger (einde 11^e-begin 12^e eeuw) en nederzettingsresten uit de late ijzertijd en de Romeinse tijd aangetroffen. Op het omliggende terrein (AMK-nr. 1879 en 1880) zijn nederzettingsresten en akkerlagen uit de late ijzertijd - vroeg-Romeinse tijd (op 0,15-0,6/0,86 m -mv) en vroege middeleeuwen (Karolingische periode) - late middeleeuwen akkerlagen (op 0,2-0,75 m -mv) aangetroffen. Op ca. 150 m ten zuiden hiervan zijn aan de Heemstederweg eveneens ca. 10-40 cm dikke cultuurlagen uit de ijzertijd (AMK-nr. 1872) en de vroege middeleeuwen - Nieuwe tijd (AMK-nr. 1871) geconstateerd. Op ca. 1 km ten zuiden van de onderzoekslocatie zijn de resten van de laatmiddeleeuwse Maer- of Korendijk (AMK-nr. 13983) als een lichte verhoging in het landschap zichtbaar. Deze is nog in gebruik als onverharde weg.
Indicatieve Kaart Archeologische Waarden (IKAW): ¹⁵	Voor de onderzoekslocatie geldt een hoge trefkans op archeologische sporen.
ARCHIS-waarnemingen op de onderzoekslocatie:	Op de onderzoekslocatie zijn in ARCHIS geen archeologische waarnemingen of vondstmeldingen geregistreerd.
CHW: ¹⁶	De onderzoekslocatie ligt binnen een gebied dat niet is gewaardeerd.
Beleidsdocument gemeente:	in ontwikkeling
Waarnemingen en vondstmeldingen in de omgeving: ¹⁷	Op de strandwal in de directe omgeving van de onderzoekslocatie zijn gegevens omtrent archeologische resten nog schaars, daar er nog weinig onderzoek is uitgevoerd. Twee onderzoeken aan de Oude Haarlemmerweg op respectievelijk ca. 100 m en ca. 150 m ten zuidwesten van de onderzoekslocatie hebben geen vindplaats opgeleverd, aangezien de bodem op beide locaties verstoord is.¹⁸ Op ca. 300-500 m ten noordoosten van de onderzoekslocatie zijn uitsluitend losse vondsten gedaan: een kandelaar uit de 12^e eeuw en een sleutel of looper uit de 15^e-16^e eeuw (waarnemingsnummers/wnrs. 405655 en 42980). Vanuit een wijder perspectief bezien is uit de veelheid aan geregistreerde waarnemingen af te leiden dat de bewoning uit de late ijzertijd en de Romeinse tijd zich waarschijnlijk op de strandwal(flank) en (op hogere delen) in het Oer-IJ, op ca. 0,5-1 km resp. ten zuidwesten en zuiden van de onderzoekslocatie, manifesteerde. Deels gaat het om aardewerk (vaatwerk, speelschijfje) en botmateriaal (wnr. 42897, 59789) uit de late ijzertijd/vroeg-Romeinse tijd, maar hoofdzakelijk betreft het vondsten van inheems-Romeins aardewerk dat tijdens een veldverkenning in 1986 is ontdekt (o.a. wnrs. 100368, 100353, 100360, 100348, 100345). Langs het Oer-IJ werd ook een

¹⁵ ARCHIS, november 2009: IKAW.

¹⁶ CHW, november 2009, kaart 1b.

¹⁷ ARCHIS 2009: waarnemingen, vondstmeldingen en onderzoeksmeldingen.

¹⁸ ARCHIS, november 2009. Het betreft onderzoeksmeldingsnrs. 19911 Oude Haarlemmerweg (Moerman 2006, verstoord door afgraving) en 31533 Oude Haarlemmerweg 75 (Klooster 2008 en Warning 2008, tot > 1 m -mv verstoord door bebouwing).

	3^e-eeuwse munt van Gordianus III aangetroffen (wnr. 42982). Een belangrijke vindplaats, die tot nu toe slechts onder een verzameling waarnemingsnummers geregistreerd staat, ligt in de Oosterbuurt net ten oosten van AMK-nr. 4662 en zou daaraan gerelateerd kunnen zijn. De aangetroffen resten liggen op een hoger deel van een zandige plaat langs een depressie (mogelijk een geul) in het centrum van het voormalige Oer-IJ estuarium. De verspreiding van de bewoningssporen wijst erop dat het bewoningsareaal zich naar het zuiden toe uitstrekt.¹⁹ De vindplaats ligt binnen een gebied op ca. 0,5-1,5 km ten noordoosten van de onderzoekslocatie. Tijdens archeologisch onderzoek medio jaren '90 van de 20^e eeuw zijn aldaar gedeelten van nederzettingen uit de Romeinse tijd (begin 2^e-einde 4^e eeuw) en de vroege tot late middeleeuwen (2^e helft 7^e-12^e eeuw) onderzocht (o.a. wnr. 15131, 42951 en 32864; nabij AMK-nr. 4662). Twee omheinde erven met elk een huisplaats met bijgebouwen, erfbegrenzings en perceelsloten dateren uit de Romeinse tijd. Op enkele tientallen meters ten noorden hiervan lag een inhumatiegrafveld met metalen grafbijgaven (haarnaalden, mantelspelden, munten). Ten minste drie erven, die herhaaldelijk opnieuw worden ingericht, dateren uit de vroege middeleeuwen. In de 9^e eeuw is tussentijds sprake van verlaten en gebruik als akkerland. In de 12^e eeuw zou de zuidzijde van het opgravingsterrein, ter hoogte van de Uitgeesterweg, bebouwd zijn geweest. Het vondstmateriaal (ook veel organisch: zaden, pollen, resten van leren schoeisel, botmateriaal) is over het algemeen goed geconserveerd, zodat landschapsreconstructie mogelijk is en gebouwconstructies kunnen worden herleid. De grondsporen zijn (deels) aangetast door natuurlijke processen (overstromingen) en herhaaldelijke intensieve bewoning, welke de fasering heeft bemoeilijkt. De archeologische sporen blijken door recent diepploegen tot 50-60 cm -mv te zijn verstoord. De waarnemingen uit de vroege middeleeuwen liggen hoofdzakelijk op hoger terrein op of aan de rand van de strandwal. De waarnemingen uit de late middeleeuwen bevinden zich voornamelijk aan de randzone van de strandwal. De waarnemingen uit deze perioden hebben grotendeels betrekking op de aldaar gelegen AMK-terreinen (zie boven).
--	---

Historische gegevens

Historische gegevens onderzoeksgebied: ²⁰	Het dorp Castricum is ontstaan als geestnederzetting met lintbebouwing op een strandwal aan de duinrand. De eerste vermelding dateert uit de 10 ^e eeuw. In 1795 had het dorp te lijden van een brand en was in 1799 getuige van een veldslag in de Napoleontische tijd. In 1867 werd de spoorlijn aan de westzijde van het dorp aangelegd en vestigden zich om deze tijd de eerste bollenkwekers. Tijdens de Tweede Wereldoorlog werd de bebouwing ten westen van de spoorlijn afgebroken ten dienste van de Duitse Atlantikwall.
--	--

¹⁹ Hagers en Sier 1999: inz. 9-10, 200.

²⁰ Stenvert e.a. 2006: 254-255.

Historische geografie: ²¹	Op de kadastrale kaart uit 1811-1832 ligt de onderzoekslocatie binnen een ontgonnen poldergebied. De locatie wordt aan de oostzijde begrensd door een noord-zuid gerichte perceelsloot. Op de latere Topografisch-Militaire kaarten uit 1879, 1900 en 1910 is de situatie op de onderzoekslocatie ongewijzigd.
--------------------------------------	--

Afbeelding 3: impressie van de onderzoekslocatie ten tijde van het onderhavige onderzoek, het veld aan de zuidzijde (gezien vanuit het zuiden). NB: fotocompilatie.

Overige gegevens

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN):	De raadpleging van het AHN en recente luchtfoto's heeft geen extra informatie opgeleverd. ²² Het maaiveld ligt ter plaatse op ca. 0,01 m NAP bij de bebouwing en ca. 0,26-0,28 m -NAP ter plaatse van het weiland.
Huidig of recent gebruik (bijlage 1):	De onderzoekslocatie is in 1917 aan de straatzijde bebouwd met een boerderij, een grote schuur en een kleine opstal (afbeelding 2); grotendeels gefundeerd op staal (tot ca. 0,6 cm -mv). In 1924 is de schuur aangebouwd en in 1929 is een vrijstaand schuurtje achter de grotere schuur gebouwd (fundering onbekend, vermoedelijk in omvang zeer beperkt). Om de bebouwing ligt deels een half verhard pad en een betonnen pad. Het overige perceelgebied is onbebouwd en in gebruik als weiland (afbeelding 3).²³ Uit klic-gegevens (maart 2009 en jan 2010) en de nieuwbouwplannen blijkt dat een aardgastransportleiding aan oostrand van het perceel loopt (bijlagen 1 en 2).²⁴ De ondergrond ter plaatse kan hierdoor sterk zijn geroerd.

²¹ Alle kaarten zijn geraadpleegd via Watwaswaar 2009.

²² AHN 2009; Google Earth 2009.

²³ Informatie van de gemeente Castricum, dhr. R. van den Haak, d.d. 16-11-2009.

²⁴ Informatie van de opdrachtgever, november 2009/januari 2010.

Milieukundig onderzoek:²⁵	Recentelijk zijn op de onderzoekslocatie twee milieukundige onderzoeken uitgevoerd. Ter plaatse van de bebouwing is uit de resultaten van het milieukundige bodemonderzoek en asbestonderzoek gebleken dat de bovengrond van de bodem puinhoudend is en licht verontreinigd is met zware metalen, PAK en minerale olie (>A-waarden), maar dat de ondergrond niet verontreinigd is. Het grondwater is licht verontreinigd met barium (>S-waarden). Plaatselijk is de grond sterk verontreinigd met hechtgebonden asbest (omvang onbekend). Een nader asbestonderzoek is noodzakelijk. Uit de boorstaten van dit onderzoek blijkt dat er in de boringen 1, 3-5 op ca. 0,4 à 0,8-0,8 à 1,2 m -mv een matig kleiige en zwak humeuze bruinigrijze band aanwezig is (oud oppervlak?). De boringen liggen rondom de westelijk gelegen boerderij (bijlage 3: project 6469-A1). Ter plaatse van het onbebouwde weiland achter de bebouwing is uit de resultaten van het milieukundige bodemonderzoek gebleken dat de bovengrond van het gasleidingtracé licht verontreinigd is met molybdeen en zink (>-A-waarden) en dat de overige bovengrond op het terrein niet is verontreinigd. De ondergrond is licht verontreinigd met kobalt (>A-waarde). Het grondwater is licht verontreinigd met barium (>S-waarden). De verontreinigingen ter plaatse vormen echter geen belemmering voor de geplande bouw en herinrichting. Het booronderzoek werd enigszins gehinderd door de aanwezigheid van de gasleiding.²⁶ De oude gedempte sloot, die op de kadastrale kaart uit 1811-1832 aan de oostzijde van het perceel grenst is waarschijnlijk ter plaatse aangetoond op grond van een klei- en veenlaag in boring 18 en de kleibrokken en kleiige samenstelling in de bovengrond van de boringen 10?, 13-16 (bijlage 3: project 6469-A2).²⁷ Uit de boorstaten van dit onderzoek blijkt eveneens de aanwezigheid van een matig kleiige en zwak humeuze bruinigrijze laag (oud oppervlak?) op 0,2-1,9 m -mv in de boringen 1-9 (bijlage 3: project 6469-A2).
Specifieke archeologische verwachting:	De onderzoekslocatie bevindt zich in het overgangsgebied van de strandwal naar de vlakte met getijafzettingen. De strandwallen zijn sinds de vroege prehistorie al zeer geschikt voor menselijk wonen en gebruik. In de ondergrond zijn Oer-IJ afzettingen aanwezig, waarlangs en waarbinnen op de hogere en drogere locaties langs veenriviertjes reeds vanaf het vroege Neolithicum bewoning mogelijk was. De bewoning binnen deze overgangszone kan als discontinu worden gekarakteriseerd, hetgeen door de bekende archeologische gegevens wordt bevestigd. De geschiktheid van dit gebied voor bewoning en landgebruik werd lange tijd bepaald door overstromingen en zandverstuivingen. De bewoning en het landgebruik werd met de wisseling van landschappelijke omstandigheden steeds van locatie verschoven tussen de strandwal, de strandwalflank en de vlakte. De strandwallen zijn blijkens de resultaten van archeologische onderzoek in de directe omgeving van de onderzoekslocatie in de Nieuwe tijd (deels)

²⁵ Van der Heiden 2009a: 19-20 en bijlage II; Van der Heiden 2009b: 14 en bijlage II.

²⁶ Van der Heiden 2009b: 5.

²⁷ Van der Heiden 2009b: 6 en bijlage II, boorstaten.

	afgegraven t.b.v. de bouw, waardoor eventueel aanwezige resten uit vroegere perioden geheel of gedeeltelijk verloren zijn gegaan.²⁸ De oostrand van de onderzoeklocatie is blijkens de historisch-geografische gegevens en de milieukundige gegevens diepgaand verstoord door de aanwezigheid van een oude gedempte sloot en mogelijk ook door de aanleg van een aardgastransportleiding ter plaatse. Gezien de schaarsheid aan archeologische onderzoeksgegevens in de directe omgeving van de onderzoeklocatie en gezien de recente(re) verstoringen ter plaatse en in de directe omgeving bestaat een middelhoge tot hoge archeologische verwachting voor sporen en resten van menselijke activiteit en bewoning vanaf het (laat-Mesolithicum/Neolithicum tot in de late middeleeuwen. Ter plaatse kunnen sporen en resten van landelijke agrarische nederzettingen uit meerdere perioden verwacht in de vorm van houtbouw en vanaf de Romeinse tijd (deels) ook steenbouw (palen, leem- en vlechtwerkwanden, muurwerk, evt. standgreppels), water- en afvalputten, 10-40 cm dikke cultuur-/akkerlagen (o.a. <i>celtic fields</i>), ploegsporen, erfafscheidingen en <i>off-site</i> fenomenen als infrastructuur (o.a. zandwegen, veenbruggen, duikers), evt. boten of kano's, begravingen en depotvondsten. Gezien de onderzoeksgegevens binnen het overgangsgebied kunnen de sporen en resten afhankelijk van de terreinomstandigheden ten minste uit de late ijzertijd - Romeinse tijd op ca. 0,15-0,6/0,86 m -mv worden aangetroffen en uit de vroege - late middeleeuwen op ca. 0,2-0,75 m -mv. Het spectrum aan vondsten zal hoofdzakelijk bestaan uit de voor landschappelijke complexen gebruikelijke materialen zoals vuurstenen voorwerpen, handgevormd aardewerk (vaatwerk, weefgewichten, spinklosjes), natuurstenen alsook metalen (sier-) voorwerpen en werktuigen, (hutten-)leem, (on-) verbrand (dierlijk en/of menselijk) botmateriaal, houten bouw materiaal, voorwerpen of werktuigen, houtskool, organische en ecologische resten (pollen en zaden). Vanaf de late ijzertijd kunnen ook glas (o.a. sieraden) en munten verwacht worden. Eventueel vanaf de Romeinse tijd kunnen ook keramisch bouw materiaal en gedraaid aardewerk worden verwacht. De te verwachten grondsporen en resten van ontginningsboerderijen met erven vanaf de middeleeuwen kunnen bestaan uit o.a. funderingsgreppels en paalkuilen van houten gebouwen, steenbouw en beerputten (vanaf de late middeleeuwen fase B, 1250-1500), (afval-) kuilen, waterputten, akkers, erfafscheidingen en perceelgreppels, alsook <i>off-site</i> fenomenen (met name infrastructuur zoals wegen). Het te verwachten vondstenspectrum zal voornamelijk bestaan uit hetgeen voor een landelijke agrarische nederzetting gebruikelijk is: (fragmenten van) vaatwerk van aardewerk (handgevormd en gedraaid), glas en evt. metaal, (delen) van kleding-accessoires en sieraden, gereedschappen en overige gebruiksvoorwerpen van metaal, hout, been, aardewerk (bijv. spinklosjes, weefgewichten) en natuursteen (bijv. maalsteen), keramisch (baksteen, dakpannen) en/of natuurstenen (leisteel, grind) bouw materiaal. Naast nederzettingenafval kunnen evt. resten worden aangetroffen die te maken hebben met kleinschalige ambachtelijke activiteiten. Ook kunnen houtskool, verbrande leem, organische en
--	---

²⁸ Zie Archeologische gegevens ad de verstoorde Romeinse vindplaats (AMK-nr 4662) en de omliggende waarnemingen uit de Romeinse tijd en de middeleeuwen, die vermoedelijk daaraan gerelateerd kunnen worden.

	ecologische resten (hout, verbrande en onverbrande pollen en zaden) en fosfaat worden verwacht. Gelet op de historisch-geografische gegevens en de gegevens uit het recente milieukundige onderzoek geldt er een lage kans op bewoningssporen en resten en een hoge kans op perceelsgreppels/sloten uit de Nieuwe tijd. De kans op het aantreffen van vondsten van organisch materiaal en van paleo-ecologische resten is sterk afhankelijk van de bodemgesteldheid ter plaatse; deze is in het algemeen op de hogere en drogere locaties minder goed dan op de lagere natte locaties. Onverbrande vondsten van organisch materiaal en paleo-ecologische resten zullen over het algemeen slechts beneden de grondwaterspiegel kunnen worden aangetroffen. Verbrande vondsten van organisch materiaal en paleo-ecologische resten kunnen daarnaast ook in grondsporen worden aangetroffen. Gelet op de archeologische onderzoeksgegevens uit de omgeving van de locatie en de relatief hoge GWT is de kans op het aantreffen van (goed geconserveerde) paleo-ecologische resten het grootst beneden ca. 1,2 m –mv. Algemeen is de kalkrijke bodem gunstig voor de conservering van organisch materiaal.
--	---

5 INVENTARISEREND VELDONDERZOEK

Doel:	Het doel van het inventariserende veldonderzoek is het aanvullen en toetsen van het gespecificeerde verwachtingsmodel dat gebaseerd is op het bureauonderzoek. Dit gebeurt met behulp van waarnemingen in het veld, waarbij (extra) informatie wordt verkregen over bekende of verwachte archeologische waarden binnen een onderzoeksgebied. Het bepalen van de aan- of afwezigheid, de aard, de omvang, de datering, de gaafheid, de conservering en de relatieve kwaliteit van de archeologische waarden staan hierbij voorop. Veel gebruikte onderzoeksmethoden zijn oppervlaktekartering, booronderzoek, geofysisch onderzoek en het graven van proefsleuven en proefputten. Het resultaat is een rapport met een waardering en een (selectie-) advies aan de hand waarvan een beleidsbeslissing (meestal een selectiebesluit) genomen kan worden.
Onderzoeksopzet:	Conform de KNA is gekozen voor een inventariserend veldonderzoek door middel van een oppervlaktekartering en een karterend booronderzoek. Ter plaatse zal vooral gelet worden op mogelijk bewaard gebleven bodem- en bewoningslagen vanaf het (laat-Mesolithicum/) Neolithicum tot in de late middeleeuwen en in welke conditie deze zich bevinden. Het inventariserend veldonderzoek zal zodanig uitgevoerd worden dat een archeologische beoordeling gegeven kan worden ten aanzien van het (toekomstige) gebruik van de locatie.
Verantwoording gekozen onderzoeksmethode:	Booronderzoek is de minst destructieve methode om de archeologische verwachting te toetsen. Met het booronderzoek is het relatief eenvoudig mogelijk om de bodemopbouw te bepalen, alsmede de mate van versterking van de bodem. De verwachting is dat de archeologische indicatoren die volgens het bureauonderzoek aanwezig kunnen zijn, in de boringen herkend zullen worden. Aan de hand van de resultaten van de boringen kan de archeologische verwachting, indien noodzakelijk, worden bijgesteld.
Oppervlaktekartering:	Voorafgaand aan het uitvoeren van de boringen wordt een oppervlaktekartering uitgevoerd. Bij een oppervlaktekartering wordt het terrein visueel geïnspecteerd op de aanwezigheid van eventuele archeologische indicatoren, zoals aardewerk, metaal, (verbrande) leem, (verbrand) bot en houtskool. Tijdens een terreinverkenning wordt vooral aandacht besteed aan geploegde akkers, molshopen, geschoonde slootkanten en andere bodemontsluitingen voor het doen van oppervlaktevondsten. Ook wordt gelet op hoogteverschillen, verkavelingspatronen en perceelsvormen die een aanwijzing kunnen zijn voor bewoning.
Karterend booronderzoek:	Boringen worden uitgevoerd volgens een regelmatig verspringend patroon. De onderlinge afstand tussen de boringen is afhankelijk van de situatie en de gewenste nauwkeurigheid. Van de boringen zijn beschrijvingen gemaakt en de opgeboorde grond is geïnspecteerd op de aanwezigheid van archeologische indicatoren. Daarnaast is gelet op de aanwezigheid van fosfaten (uitgespoelde en neergeslagen organische resten) en cultuurlagen (donkergekleurde bodemlagen, die vaak archeologische indicatoren bevatten). Op basis van de aldus verkregen gegevens kan een verspreidingskaart van de archeologische waarden in

	een gebied gemaakt worden. Bij ieder bodemonderzoek wordt gestreefd naar een optimale representativiteit. Het onderzoek is echter gebaseerd op het verrichten van een beperkt aantal boringen tot een beperkte diepte. Daardoor blijft het mogelijk dat lokaal archeologische waarden in de bodem aanwezig zijn, die tijdens het onderzoek niet naar voren komen. Bovendien laten bepaalde archeologische resten, zoals vuursteenvindplaatsen, grafvelden, water- en/of beerputten, verkavelingspatronen of andere bijzondere toevalsvondsten, zich met behulp van grondboringen lastig ontdekken.
Positie boorpunten:	De boringen zijn volgens plan gezet (bijlage 4). ²⁹
Boormateriaal:	Edelmanboor (12 cm in diameter) tot 2 m -mv, zandboor (10 cm in diameter) en guts (3 cm in diameter) vanaf 2 m -mv.
Minimale boordiepte:	De minimale boordiepte bedroeg ca. 1,2 m -mv (boring 003). Als gevolg van het grondwater in combinatie met de bodemgesteldheid konden de boringen 001-003 niet dieper dan gegeven worden uitgevoerd (bijlage 5).
Maximale boordiepte:	De maximale boordiepte bedroeg ca. 4,0 m -mv (boring 004).
x-,/y-coördinaten boringen gemeten met:	Met een meetlint (foutmarge ca. 0,5 m).
z-coördinaten gemeten met:	Afgeleid van het AHN (afwijkingmarge: 6-10 cm).
Boorbeschrijving:	Conform NEN 5104 (bijlage 5).
Monsters:	Er zijn zeven monster genomen van archeologisch interessante lagen. ³⁰ De monsters zijn nat gezeefd over een zeef met een maaswijdte van 2 mm om eventuele kleine indicatoren op te sporen.

Resultaten

Resultaten oppervlaktekartering:	Door het besneeuwde oppervlak in het algemeen en de aanwezige wegverharding rondom de bebouwing in het bijzonder kon een oppervlaktekartering niet worden uitgevoerd (afbeelding 2). Wel is in het veld achter de bebouwing geconstateerd dat het aanwezige gras/onkruid ter hoogte van de boringen 004 en 005 hoger lijkt te staan dan elders (afbeelding 3 en bijlage 4).
Resultaten booronderzoek:	Twee soorten bodemopbouw zijn op de onderzoekslocatie waarneembaar. 1. in het westen en noorden, de boringen 001-003 (m -mv): 0,0 - 0,1/0,2 zand, bruin, zeer fijn, zwak siltig en sterk humeus (bouwvoor)

²⁹ Tevoren is het te mijden tracé van de gasleiding door de Gasunie uitgezet met paaltjes en markering in de sneeuw die is blijven liggen.

³⁰ Het ruime aantal monsters is genomen om indien mogelijk te bepalen of de aanwezige humeuze lagen geheel verstoord waren (erosie) of deels (afgetopt). De kans bestaat dan dat er mogelijk nog (restanten) van bewoningssporen aanwezig kunnen zijn. De monsters werden deels genomen van humeuze zandlagen binnen de marge uit de archeologische verwachting en deels van een niet verwachte veenlaag. Deze openbaarde zich met name in het oosten en zuidoosten van de onderzoekslocatie.

	0,1/0,2 - 0,65/0,8	zand, lichtbruin, zeer fijn/uiteerst fijn, zwak siltig en zwak tot matig humeus, deels planthoudend, zwak roest- en schelphoudend, zwak puinhoudend ([recente] cultuurlagen)
	0,65/0,8 - 1,2/1,9	zand, grijs, uiterst fijn, zwak siltig, zwak schelphoudend (duinzand)
	2. in het zuid(oost)en en oosten, de boringen 004-005 (m -mv):	
	0,0 - 0,5/0,1	zand, bruin, zeer fijn, zwak siltig en sterk humeus (bouwvoor)
	0,5/0,1 - 0,25/0,3	zand, lichtbruin, zwak siltig, zwak roest- en schelphoudend of matig humeus en planthoudend
	0,25/0,3 - 0,8	zand, grijs/lichtbruin, zeer fijn/uiteerst fijn, zwak roesthoudend of humeus en schelphoudend, deels zwak puinhoudend ([recente] cultuurlagen)
	0,8 - 1,0	zand, grijsbruin, uiterst fijn, zwak siltig en humeus, zwak roest- en schelphoudend of klei, grijs, zwak zandig en humeus (evt. fosfaat?), zwak roest- en schelphoudend
	1,0 - 1,3/1,6	zand, grijs, uiterst fijn, zwak siltig en schelphoudend, veenbrokken
	1,3/1,6 - 1,8/2,3	veen, zwak zandig en planthoudend (riet) of schelphoudend
	1,8/2,3 - 2,04/0 (einde boring)	zand, grijs, uiterst fijn, zwak siltig en schelphoudend, veenbrokken deels bovenin

Tabel 1: monsterlijst.

monster:	boring:	diepte in m -mv:	bodemlaag:	(archeologische) indicatoren:	datering:
001	001	0,45 - 80	zand	meerdere metaalslakfragmentjes, steenkoolspikkels, cementbrokjes, rode baksteenspikkels, verbrande leisteenfragmentjes, minuscule botfragmentjes	NTC
002	003	0,15 - 0,45	zand	enkele metaalslakfragmentjes, steenkoolspikkels, 1 onverbrand botfragmentje, 2 dunne verroeste en verbogen ijzeren staafjes	vanaf NT
003	003	0,65 - 1,0	zand	3 metaalslakfragmentjes, 1 steenkoolspikkel, 2 cementbrokjes, houtskoolspikkel, verbrand leisteenfragmentje	NTC
004	004	0,8 - 1,0	klei	steenkoolspikkel	NT
005	004	1,6 - 2,0	veen	2 houtskoolspikkels, 2 metaalslakfragmentjes	vanaf IJZ? / NT
006	005	0,5 - 0,8	zand	enkele steenkoolspikkels, gele baksteenspikkel, 2 metaalslakfragmentjes, houtskoolspikkel	NTC
007	005	1,3 - 1,8	veen	verbrand hout, houtskool, metaalslakspikkel	vanaf IJZ? / NT

IJZ: ijzertijd (800-12 v.Chr.); NT, NTC: Nieuwe tijd (1500-heden), fase C (1850-heden)

Evaluatie en interpretatie van de	In de zuidelijke en oostelijke boringen is een grotere gelaagdheid te constateren dan in de overige boringen. Bovendien komt ter plaats van de boringen 004 en 005 een mogelijk niet (geheel) intact veenpakketje
-----------------------------------	---

boringen:	voor. De veenbrokken in het boven (en in boring 004 deels onder) het dunne veenpakket liggende zand houden waarschijnlijk verband met overstromingen. In deze boringen is de verzwakkende invloed van het water aantoonbaar in de verlandingsporen aan de bovenkant van de onderste zandlaag van boring 005, alsook in de aanwezigheid van schelpen in het veen in boring 004 en niet in boring 005. In boring 004 is bovendien een dun schelp- en planthoudend kleipakket aanwezig. De onderzoekslocatie lijkt daarmee te liggen in een overgangszone tussen de duinen en het overstromingsgebied van het Oer-IJ dat eertijds ten zuiden van Castricum in verbinding stond met de open zee. Binnen het onderzoeksterrein is dit grensgebied zuidwest-noordoost georiënteerd. De indicatoren uit de monsters (tabel 1) wijzen door hun hoge fragmentatiegraad, en aanwezigheid in alle boringen op vrij recente bewoningsruis, dat door uitspoeling in de diepere lagen terecht kan zijn gekomen.³¹
-----------	---

³¹ De vroege datering van metaalslakken e.d. houdt verband met het ontstaan van de metaalbewerking. De datering van het monster is gerelateerd aan de aanwezigheid van dergelijk metaalslakken in combinatie met recente indicatoren op ondiepere niveaus. De sterke doorlatendheid van de zandige bodem kan als oorzaak worden aangegeven voor het voorkomen van dergelijke recente indicatoren in de diepere (minder doorlatende) bodemlagen.

6 BEANTWOORDING VAN DE ONDERZOEKSVRAGEN

Voorafgaand aan het onderzoek zijn de volgende onderzoeksvragen opgesteld. Deze worden hieronder puntsgewijs beantwoord:

- 1 *Worden archeologische resten in het plangebied verwacht c.q. is op de onderzoekslocatie nog een bodemarchief aanwezig? Zo ja, wat is de verwachting voor de onderzoekslocatie wat betreft aard, datering, omvang en ligging van de archeologische resten?*

Er geldt een middelhoge tot hoge archeologische verwachting voor sporen en resten van menselijke activiteit en bewoning vanaf het (laat-Mesolithicum/Neolithicum tot in de late middeleeuwen. Gelet op de historisch-geografische gegevens en de gegevens uit het recente milieukundige onderzoek geldt er een lage kans op bewoningssporen en resten en een hoge kans op perceelsgreppels/sloten uit de Nieuwe tijd.

- 2 *Verschildt de in het veld aangetroffen bodemopbouw van de onderzoekslocatie met de volgens het bureauonderzoek te verwachten bodemopbouw? Zo ja, in welke mate?*

Aanwijzingen voor een dikke enkeerdgrond zijn niet aangetroffen. De onderzoekslocatie lijkt zich geheel binnen de zandgronden (vaaggronden) te bevinden, specifiek in de overgangszone van de duinen en het overstromingsgebied van het Oer-IJ.

- 3 *Wat is de mate van verstoring van de bodemopbouw op de onderzoekslocatie?*

De natuurlijke bodemopbouw lijkt vanaf de bouwvoor (0-0,5 à 0,15 m -mv) intact te zijn op de gehele onderzoekslocatie, behalve rondom de bebouwing (vanaf 0,8 in boring 001). Aanwijzingen voor mogelijke zandafgravingen, zoals aanwezig iets ten zuiden van de locatie, zijn ter plaatse niet aangetoond.

- 4 *Zijn er aanwijzingen voor intacte archeologische (vondstrijke) nederzettingen?*

Dit booronderzoek heeft geen aanwijzingen opgeleverd voor intacte archeologische (vondstrijke) nederzettingen.

- 5 *Dient de archeologische verwachting te worden aangepast?*

De archeologische verwachting voor deze locatie is tijdens dit onderzoek niet bevestigd.

- 6 *In welke mate worden eventueel aanwezige archeologische resten als gevolg van de voorgenomen plannen bedreigd?*

Dit booronderzoek heeft geen archeologische vindplaats opgeleverd die als gevolg van de toekomstige plannen kan worden bedreigd.

- 7 *Hoe kan een verstoring als gevolg van de geplande activiteiten door planaanpassing tot een minimum worden beperkt?*

Op basis van de resultaten van dit booronderzoek wordt een planaanpassing niet noodzakelijk geacht.

7 CONCLUSIES EN AANBEVELINGEN

Conclusies:	Naar aanleiding van het voornemen om op de onderzoekslocatie aan de Oude Haarlemmerweg 46 te Castricum (gemeente Castricum) nieuwbouw te realiseren is door ArcheoMedia BV, in opdracht van SAB Amsterdam, een bureauonderzoek en een inventariserende veldonderzoek met karterende boringen uitgevoerd. De resultaten van het bureauonderzoek en het inventariserende veldonderzoek geven geen aanleiding tot aanpassingen in de voorgenomen bouwplannen op de onderzoekslocatie.
Aanbevelingen:	Op basis van dit booronderzoek wordt een archeologisch vervolgonderzoek op de onderhavige onderzoekslocatie niet noodzakelijk geacht. Met betrekking tot deze aanbeveling dient contact te worden opgenomen met de bevoegde overheid. Booronderzoek is gebaseerd op het verrichten van een beperkt aantal boringen tot een beperkte diepte. Daardoor blijft het mogelijk dat lokaal archeologische waarden in de bodem aanwezig zijn, die tijdens het onderzoek niet naar voren komen. Bovendien laten bepaalde archeologische resten, zoals vuursteenvindplaatsen, grafvelden, water- en/of beerputten, verkavelingspatronen of andere bijzondere toevalsvondsten, zich met behulp van grondboringen lastig ontdekken. Daarom is de kans aanwezig dat (vondstarme) archeologische sporen en vondsten in de bodem aanwezig zijn en dat deze in de uitvoeringsfase van toekomstige bodemingrepen aan het licht komen. Voor dergelijke vondsten bestaat een wettelijke meldingsplicht ex artikel 53 van de Monumentenwet 1988 en de Wet op de archeologische monumentenzorg. Bij graafwerkzaamheden dient men dan ook attent te zijn op eventuele vondsten. De opdrachtgever verplicht de aannemer(s) om attent te zijn op eventuele vondsten en/of sporen tijdens de werkzaamheden en verplicht hen archeologische vondsten onverwijld te melden bij de bevoegde overheid.

GERAADPLEEGDE BRONNEN EN LITERATUUR

Actueel Hoogtebestand Nederland (AHN), geraadpleegd november 2009 via <http://www.ahn.nl/>.

Archeologische Monumentenkaart (AMK), geraadpleegd november 2009 via ARCHIS.

Archeologische waarnemingen en vondstmeldingen, geraadpleegd november 2009 via ARCHIS.

CHW Noord-Holland, geraadpleegd november 2009 via <http://chw.noord-holland.nl/>.

Gemeente Castricum, geraadpleegd november 2009 via <http://www.castricum.nl/>.

Geologische kaart van Nederland, 1987, blad Alkmaar West (19W), RGD, Haarlem.

Google Earth 2009, geraadpleegd november 2009.

Hagers, J.-K.A., en M.M. Sier, 1999: *Castricum-Oosterbuurt, bewoningssporen uit de Romeinse tijd en middeleeuwen*, ROB Rapportage Archeologische Monumentenzorg 53, Amersfoort.

Heiden, P.H.M. van der, 2009a: *Verkennd bodem- en asbest in grondonderzoek aan de Oude Haarlemmerweg 46/46A te Castricum*, HB Adviesbureau bv, projectnrs. 6469-A1, Alkmaar.

Heiden, P.H.M. van der, 2009b: *Verkennd bodem- en asbest in grondonderzoek aan de Oude Haarlemmerweg 46/46A te Castricum*, HB Adviesbureau bv, projectnrs. 6469-A2, Alkmaar.

Hoogheemraadschap Noord-Holland, geraadpleegd november 2009 via <http://www.hhnk.nl/> en http://www.hhnk.nl/kennisdossiers/kennisdossiers/kennisdossier_5.

Klooster, B., 2008: *Bureauonderzoek naar de archeologische waarde van het plangebied Oude Haarlemmerweg 75 te Castricum*, Stichting Cultureel Erfgoed Noord-Holland, projectnr. 50939, Haarlem.

Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie (KNA), versie 3.1, januari 2007, Zoetermeer.

SCENH, Stichting Cultureel Erfgoed Noord-Holland, geraadpleegd november 2009 via <http://www.cultureelerfgoednh.nl/>.

Stenvert, R., e.a., 2006: *Monumenten in Nederland: Noord-Holland*, Rijksdienst voor de Monumentenzorg, Zwolle.

Warning, S., 2008: *Plangebied Oude Haarlemmerweg, gemeente Castricum. Archeologisch vooronderzoek: een inventariserend veldonderzoek*, RAAP Archeologisch Adviesbureau BV, Projectcode CCOH, Weesp.

Watwaswaar 2009, geraadpleegd november 2009 via <http://watwaswaar.nl/>.

Werkgroep Oud-Castricum, geraadpleegd november 2009 via <http://www.oudcastricum.com>.

Westerhoff, W.E., E.F.J. de Mulder en W. de Gans, 1987: *Toelichtingen bij de geologische kaart van Nederland 1 : 50.000, blad Alkmaar West (19W) en blad Alkmaar Oost (19O)*, RGD, Haarlem.

BEGRIPPEN EN AFKORTINGEN

AMK	Archeologische MonumentenKaart. Een kaart waarop vastgestelde archeologische monumenten zijn vermeld.
Archeologische indicator/indicatie	Indicatief archeologisch materiaal, zoals houtskool, verbrande leem, aardewerk en bot, dat bij (boor)onderzoek een aanwijzing kan zijn voor de aanwezigheid, ter plaatse of in de nabijheid, van een archeologische vindplaats (definitie KNA).
ARCHIS	Archeologisch InformatieSysteem. Een archeologische database van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed (RCE) waarin alle onderzoeks- en vondstmeldingen in Nederland geregistreerd staan.
Bevoegde overheid	De overheid, die het selectiebesluit neemt, het Programma van Eisen laat opstellen en goedkeuring verleent aan een eventueel ontwerp (definitie KNA).
CHS	Cultuurhistorisch HoofdStructuur. Een verzameling van overzichtskaarten van archeologische, geologische, historische en landschappelijke waarden voor verscheidene regio's in Nederland.
Complex	Een uit meerdere met elkaar in ruimte, tijd en functioneel opzicht samenhangende structuren en/of individuele sporen (definitie KNA).
Cultuurlaag	Een licht tot sterk humeuze oude bewoningslaag of afvallaag, ontstaan door menselijke activiteit, met archeologische indicatoren.
CCvD Archeologie	Centraal College van Deskundigen Archeologie.
DGPS	Differential Global Positioning System. Meetapparatuur die via satellieten de exacte coördinaten van een locatie inneemt.
<i>Ex situ</i>	buiten de context van de vindplaats.
(Grond)spoor	een ruimtelijk duidelijk begrensbaar verschijnsel ontstaan door menselijke activiteit (bijvoorbeeld een paalkuil, lijksilhouet of muur) of natuurlijke oorsprong (bijvoorbeeld een boomval). Binnen een spoor kunnen verschillende, duidelijk te onderscheiden eenheden voorkomen (definitie KNA).
IKAW	Indicatieve Kaart van Archeologische Waarden. Een op geologische structuren gebaseerde kaart van archeologische waarden.
<i>In situ</i>	ter plekke of binnen de context van de vindplaats.
KNA	Kwaliteitsnorm Nederlandse Archeologie.
m -mv	meter onder het maaiveld.
m -NAP	meter onder Normaal Amsterdams Peil (: officieel peilmerk).
PvE	Programma van Eisen, goedgekeurd door de bevoegde overheid en de basis van archeologisch onderzoek. Het geeft de probleemstelling en de doelen van de te verrichten werkzaamheden van de vindplaats aan en formuleert de daaruit af te leiden eisen aan het uit te voeren werk.
RCE	Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.

OVERZICHT VAN GEOLOGISCHE EN ARCHEOLOGISCHE PERIODEN

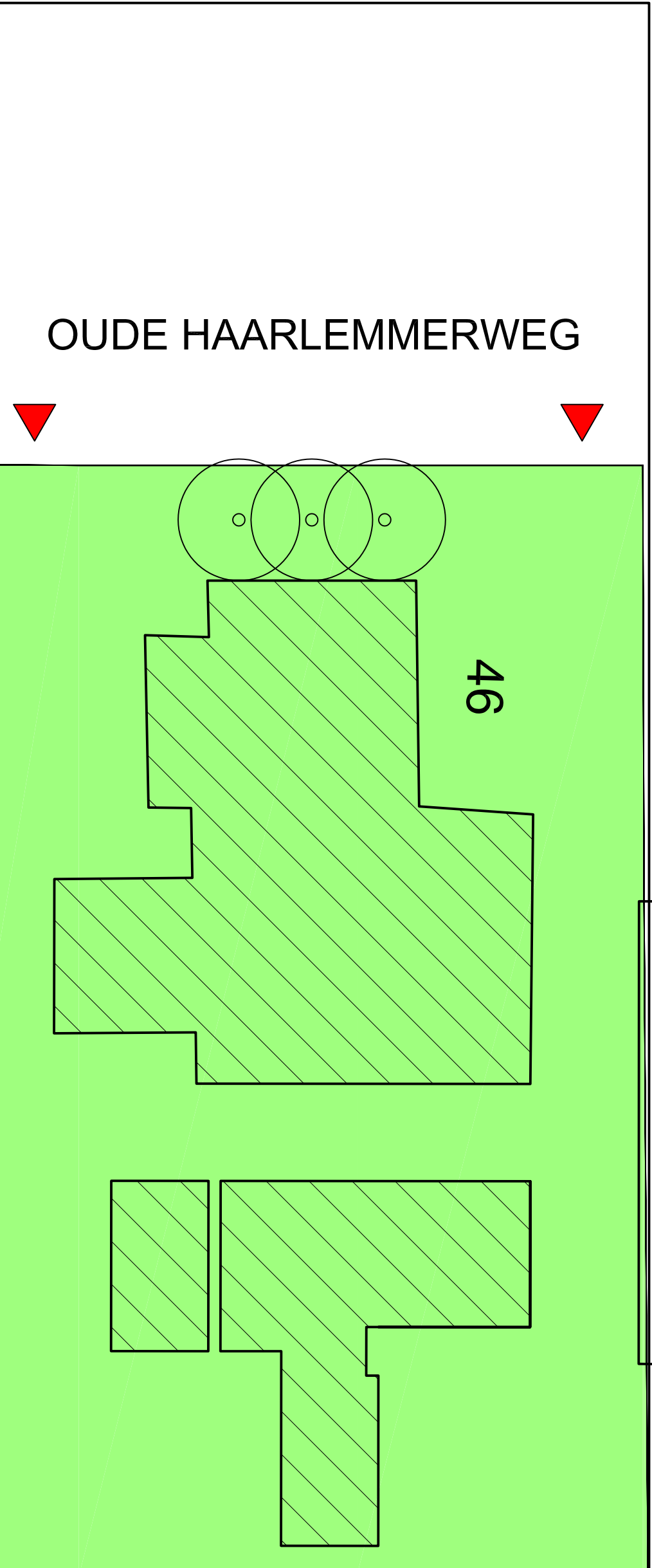
Archeologische en historische periodisering		Indeling in jaren		Geologische tijdsindeling	Pollenzones	Westland Formatie Standaardindeling	
		C14 jaren BP				kustgebied	rivieren- gebied
Middeleeuwen	Nieuwe tijd	1950	0	Subatlanticum	Vb 2	Duinkerke III (800–heden)	Tiel III
	Late Middel- eeuwen	1000	–1000		+ 700		
					Vb 1	Duinkerke II (250–600)	Tiel II (250–600)
	Karolingisch Merovingisch				0		
Romeinse tijd		0	–2000	Subborea	Va	Duinkerke I (500–200)	Tiel I
IJzertijd					900		
Bronstijd	1000	–3000	IVb ca. 1500		Duinkerke 0 (1500–1000)	Tiel 0 (1500–1000)	
			IVa		Calais IV (2700–1800)	Gorkum IV	
Neolithicum	2000	–4000	Atlanticum	III	Calais III (3300–2700)	Gorkum III	
					Calais II (4300–3300)	Gorkum II	
					Calais I (6000–4300)	Gorkum I	
Mesolithicum	4000	–6000	Praeborea	II			
Paleolithicum	5000	–7000	I				
	6000	–8000					
	7000	–9000					
	8000	–10000					

Bron: Toelichting bij de Geologische Kaart van Nederland 1:50.000 blad Gorinchem West.
Rijks Geologische Dienst, Haarlem

BIJLAGE 1

Huidige situatie en nieuwbouwplan

(bron: opdrachtgever, 2009)

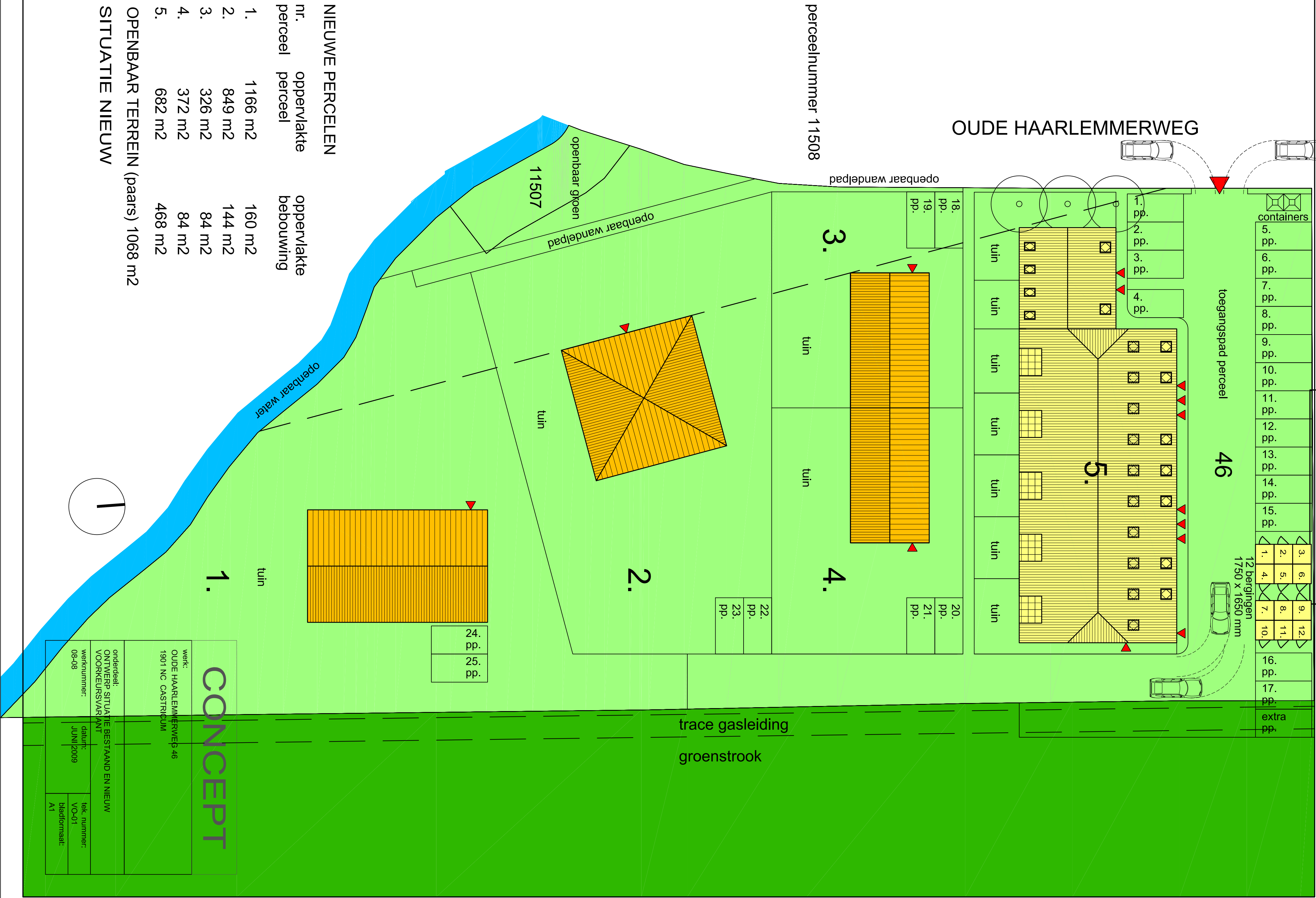
FOTOS BESTAAND

SITUATIE BESTAAND

perceelnummer 11508

OUDE HAARLEMMERWEG

NIEUWE PERCELEN

nr. perceel	oppervlakte perceel	oppervlakte bebouwing
1.	1166 m2	160 m2
2.	849 m2	144 m2
3.	326 m2	84 m2
4.	372 m2	84 m2
5.	682 m2	468 m2

OPENBAAR TERREIN (paars) 1068 m2

SITUATIE NIEUW

CONCEPT

Werk:
OUDE HAARLEMMERWEG 46
1901 NC CASTRICUM

Opdracht:
ONTWERP SITUATIE BESTAAND EN NIEUW
VOORKEURSVARIANT

Werknummer:
06-46

Datum:
JUNI 2009

Tek. nummer:
VO-01

Plaatsnaam:
AT

BIJLAGE 2

Relevante Klic-gegevens

(bron: opdrachtgever, 2009)

Datum: 13.03.2009

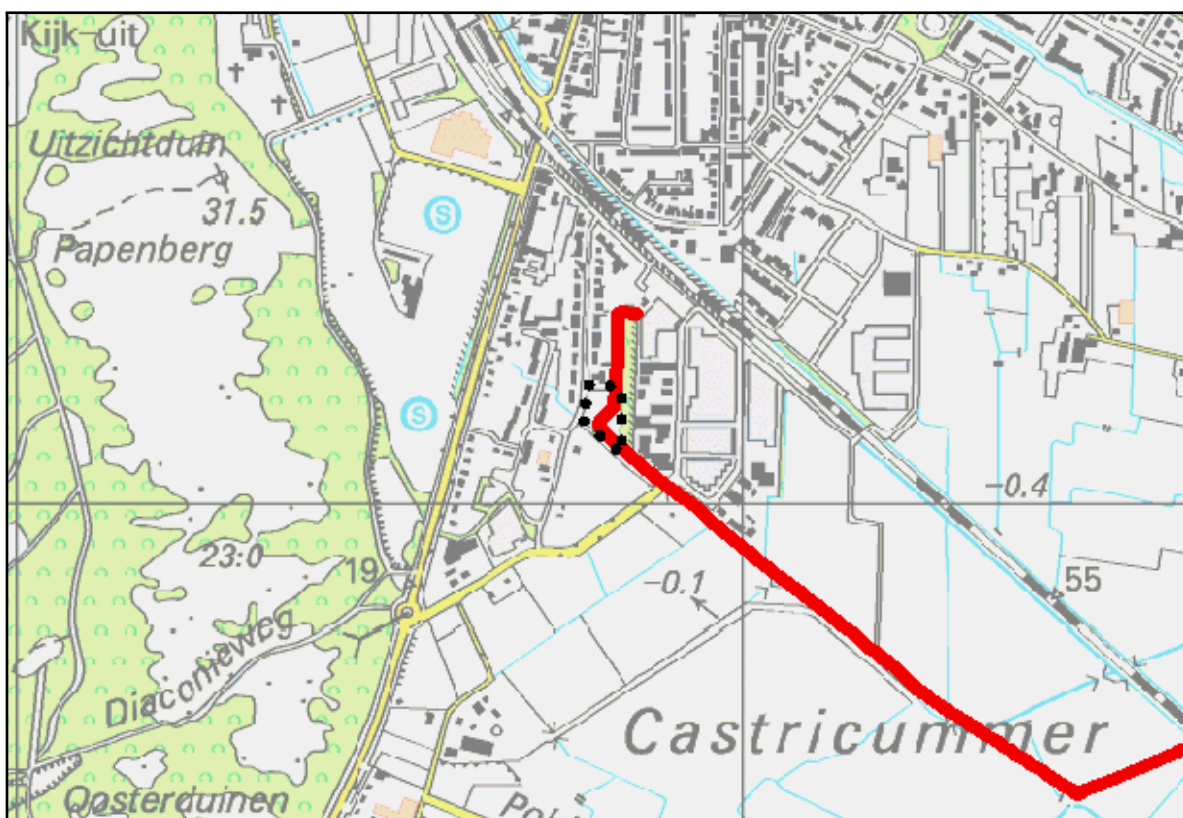
Ons kenmerk: 11159404

Onderwerp: Reactie op graafmelding 09G053950 d.d. 12.03.2009 en toezending kaart

LET OP:

De nauwkeurigheid op de kaart is onvoldoende voor het gebruik bij graafwerkzaamheden. De exacte leidingligging dient door onze toezichthouder te worden vastgesteld.

Wij verzoeken u om voorafgaand aan de werkzaamheden contact met ons op te nemen voor het maken van een afspraak via het telefoonnummer in de brief.

Topografie: Copyright © 2005, dienst voor het Kadaster en openbare registers, Apeldoorn

LEGENDA

- -Aardgastransportleiding
- -Locatie graafmelding
- -Raster topografie

Deze graafmelding is geldig tot 2 maanden na meldingsdatum. Hierna komt deze te vervallen, indien er op dat moment nog geen afspraak met ons is gemaakt. Indien het werk alsnog tot uitvoering komt dan verzoeken wij u een nieuwe graafmelding te doen.

BIJLAGE 3

Relevante milieukundige gegevens

(bron: Van der Heiden, 2009a-b)

- Boring
- Boring met peilbuis
- Sleuf
- Sleuf met boring
- /// Waarneming asbestverdacht materiaal
- 12 Fotorichting met nummer

Oude Haarlemmerweg

halfverharding

halfverharding

tuin

no. 46

beton

tuin

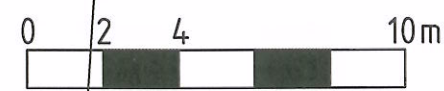
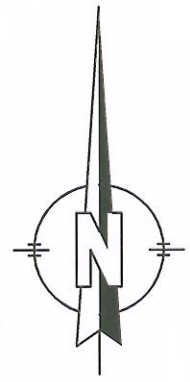
tuin

tuin

ligging gedempte sloot

kadastrale erfgrans

GRENS ONDERZOEKSLOCATIE

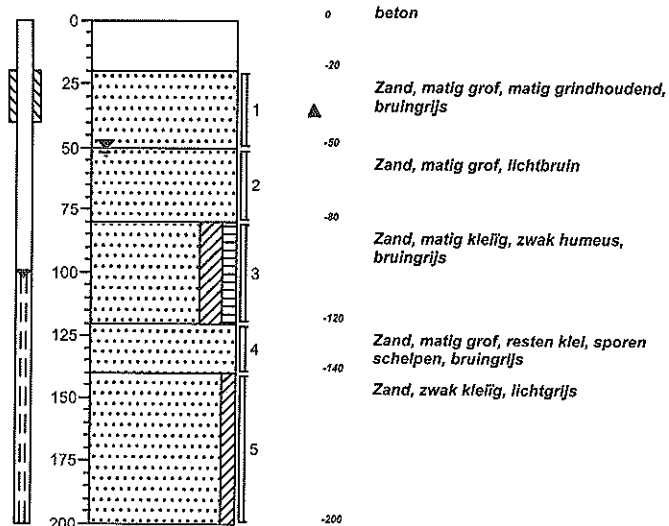

Tekening is niet geschikt
voor opnamedoeleinden

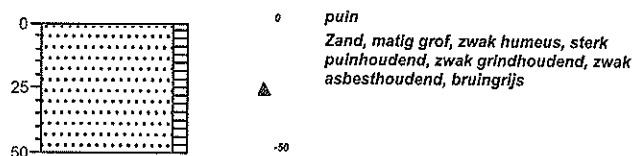
Wijz.	Datum	Get.	Omschrijving wijziging	Afdeling MILIEU
Project:	Boorpunten- en sleuvenkaart Oude Haarlemmerweg 46-46A CASTRICUM			Gez.: Akk.:
Onderdeel:	verkennd bodem- en asbest in grondonderzoek			Besteknr./Verslagnr.:
Oprachtgever:	GP Groot Aanneming bv			Formaat: A3
Datum:	06-05-09	Status:	Tekeningnr.: 6469A1-01	HB Adviesbureau bv Milieu • Geo • Infra www.hbadvis.nl, info@hbadvis.nl Comenlusstraat 7, Postbus 9230, 1800 GE Alkmaar Tel [072] 507 4950, Fax [072] 507 4979

Bijlage II, boorstaten

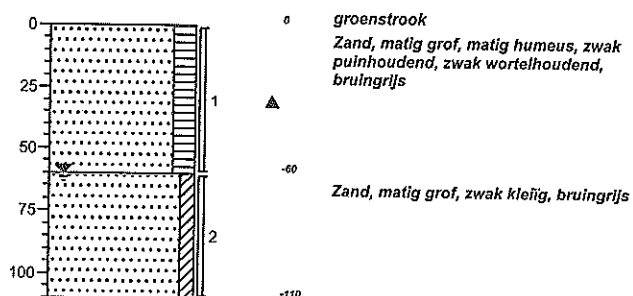
Boring: 1

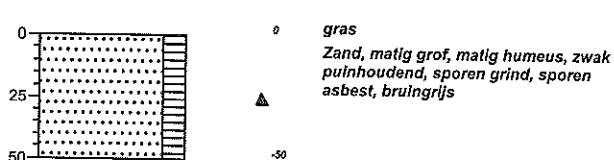
Boring: S1

Boring: 2

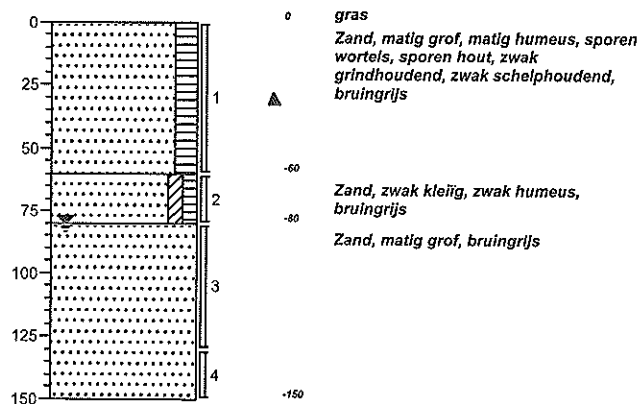

Boring: S2

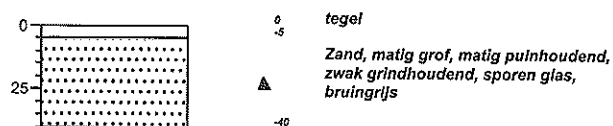

Bijlage II, boorstaten

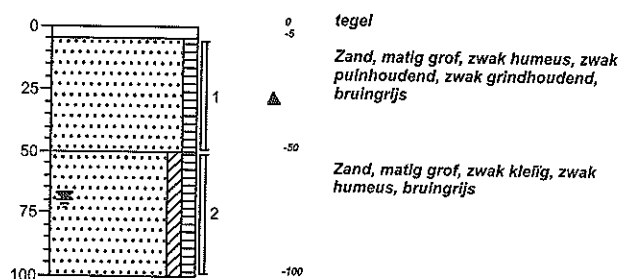
Boring: 3

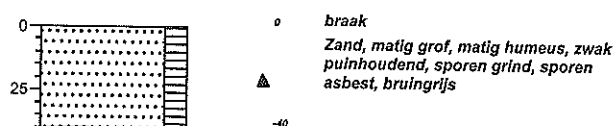
Boring: S3

Boring: 4

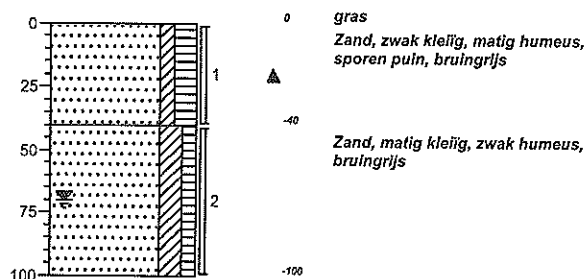

Boring: S4

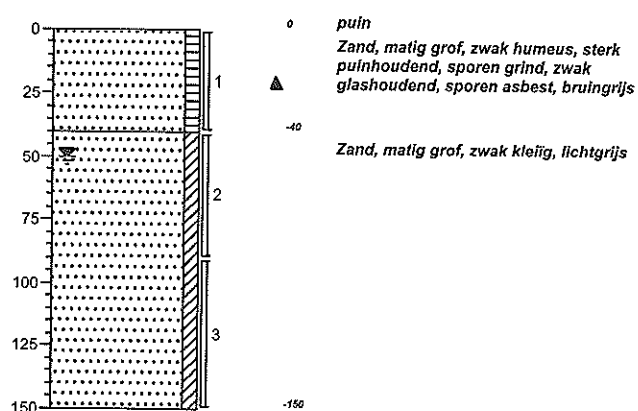

Bijlage II, boorstaten

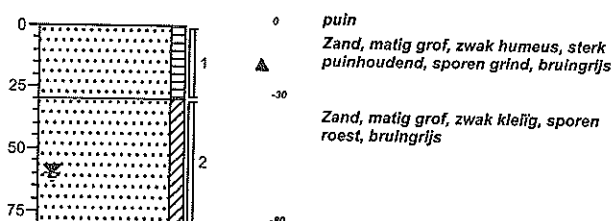
Boring: 5

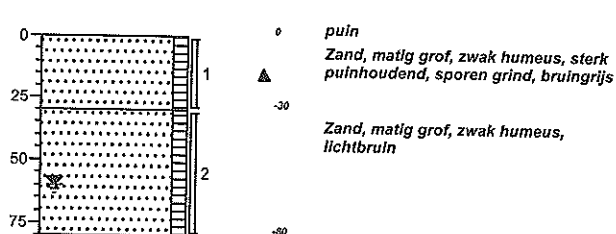
Boring: S5

Boring: 6

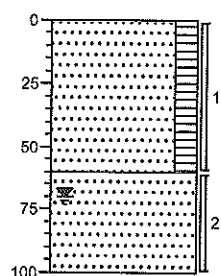

Boring: 7

Bijlage II, boorstaten

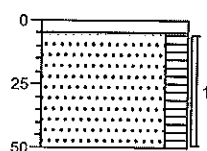
Boring: 8

0 *gras*
Zand, matig grof, matig humeus,
bruin grijs

-50
Zand, matig grof, sporen schelpen,
licht grijs

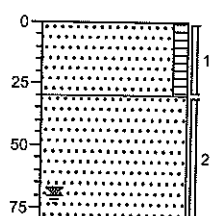
Boring: 9

0 *tegel*
-5
Zand, matig grof, matig humeus,
bruin grijs

-50

Boring: 10

0 *puin*
Zand, matig grof, zwak humeus, matig
puinhoudend, zwak grindhoudend,
bruin rood

-30
Zand, matig grof, donker grijs

-50

GRENS ONDERZOEKSLOCATIE

Oude Haarlemmerweg

no. 46

aarden wal

kadastrale erfgrens

mogelijk
gedempte
sloot

aarden wal

- Boring
- Boring met peilbuis
- 12 Fotorichting met nummer

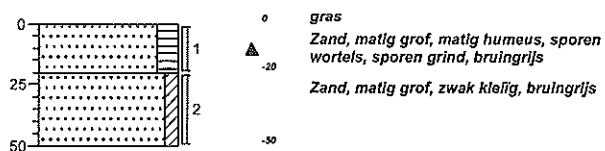
Wijz.		Datum		Get.		Omschrijving wijziging		Afdeling	
Project:		Boorpuntenkaart		Oude Haarlemmerweg 46-46A		CASTRICUM		MILIEU	
Onderdeel:		Verkennd bodemonderzoek		Gez.		Akk.		Besteknr./Verslagnr.	
Opdrachtgever:		GP Groot aanneming		Get.: EBO		Formaat: A2		HB Adviesbureau bv	
Datum:		30-03-2009		Status:		Tekeningnr.: 6469A2-01		Milieu • Geo • Infra	
Deze tekening is eigendom van HB Adviesbureau bv, Postbus 9230 / 1800 GE Alkmaar. Zij mag noch gekopieerd, noch aan derden ter kopiëring of nanaking gehoord worden zonder toestemming der vennootschap.		CADINFO: G:\PROJECTEN\6400-6499\6469\A2\TEKENINGEN\6469A2-01.DWG		www.hbadvies.nl, info@hbadvies.nl		Comeniusstraat 7, Postbus 9230, 1800 GE Alkmaar		Tel (072) 507 4950, Fax (072) 507 4979	

Tekening is niet geschikt voor opnamedoeleinden

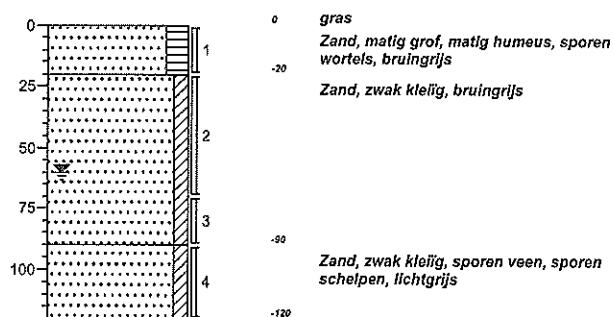

Bijlage II, boorstaten

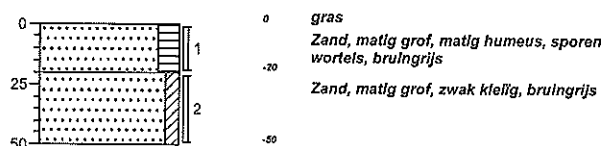
Boring: 1

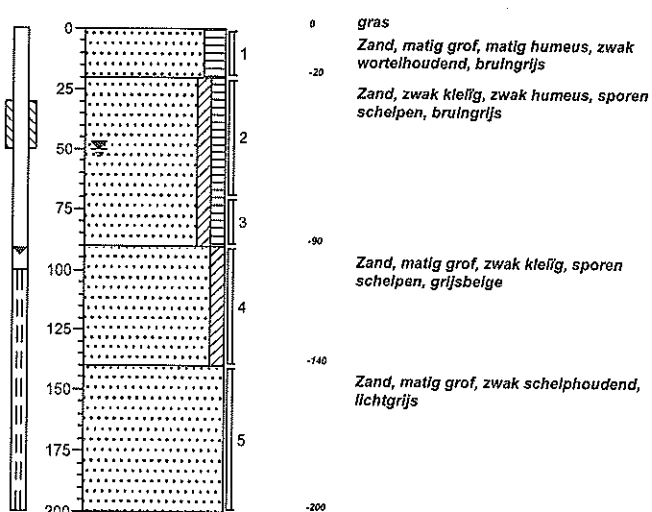
Boring: 2

Boring: 3

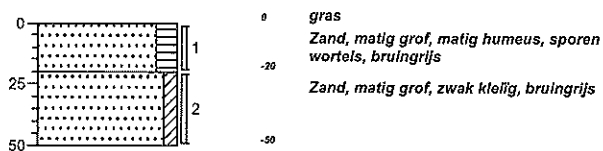

Boring: 4

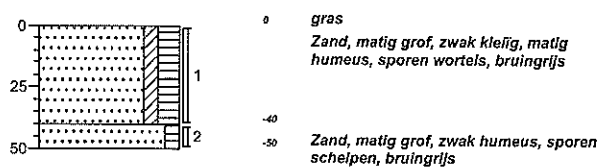

Bijlage II, boorstaten

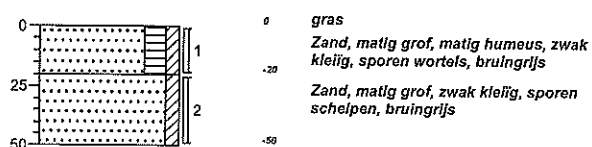
Boring: 5

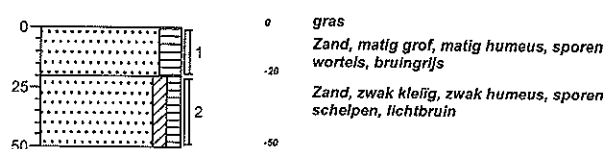
Boring: 6

Boring: 7

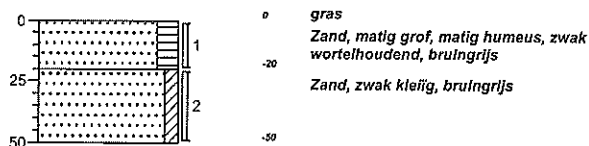

Boring: 8

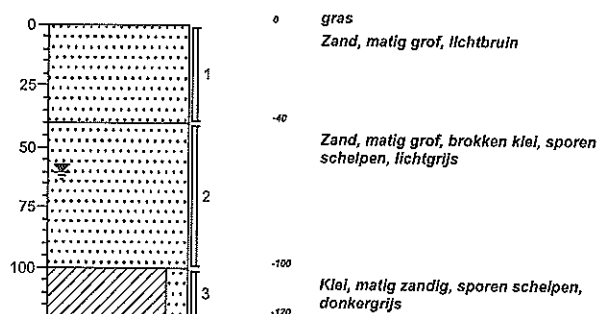

Bijlage II, boorstaten

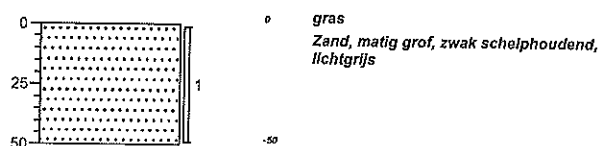
Boring: 9

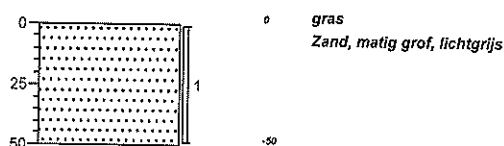
Boring: 10

Boring: 11

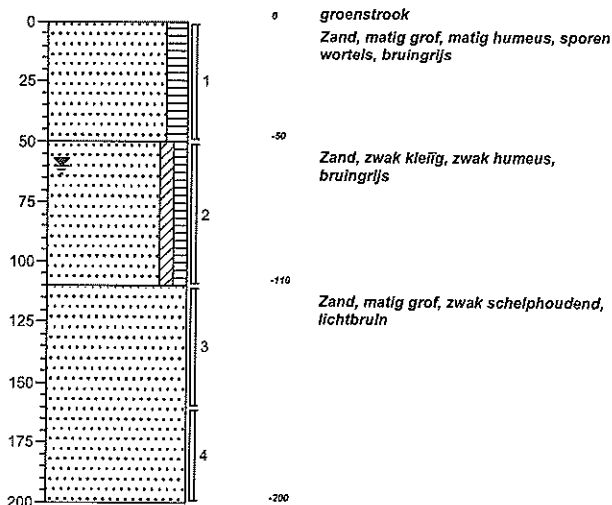

Boring: 12

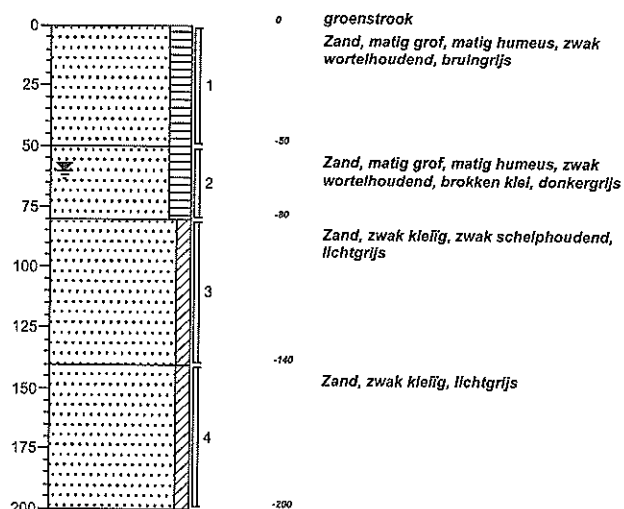

Bijlage II, boorstaten

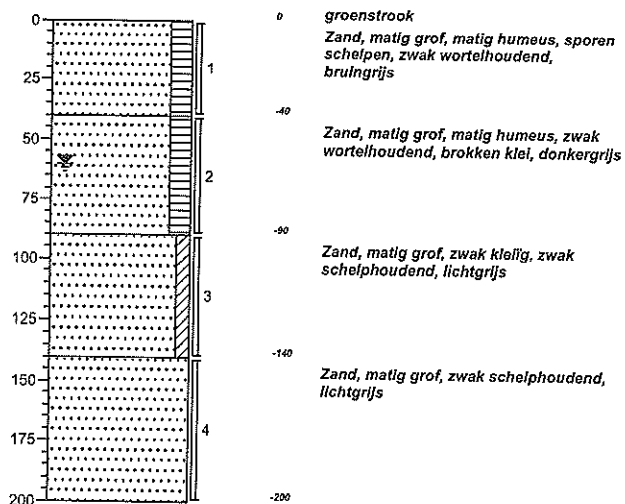
Boring: 13

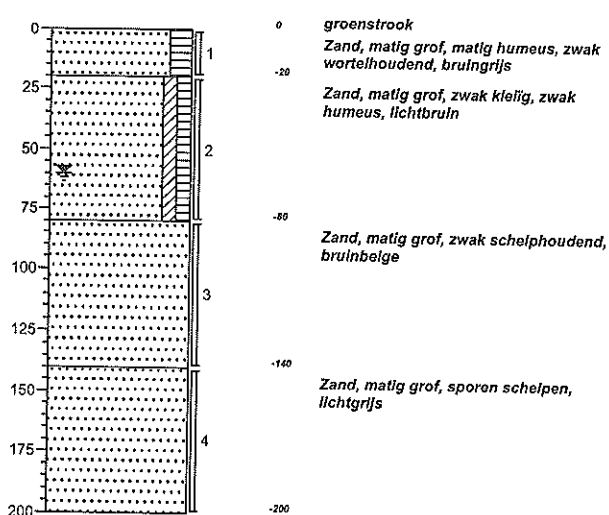
Boring: 14

Boring: 15

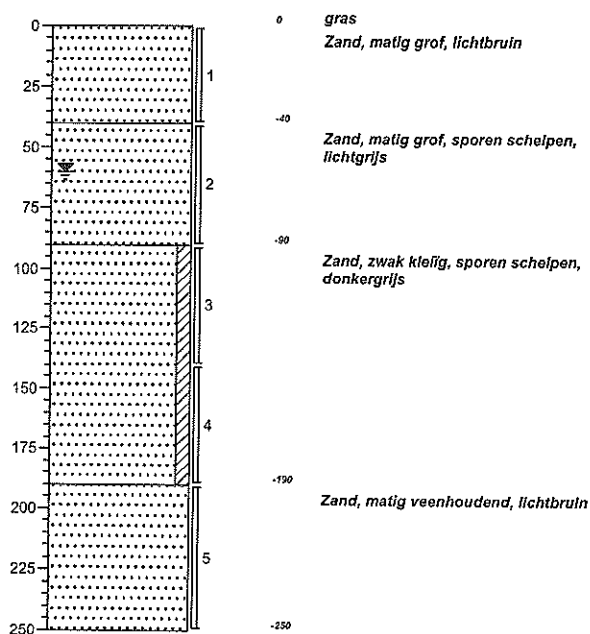

Boring: 16

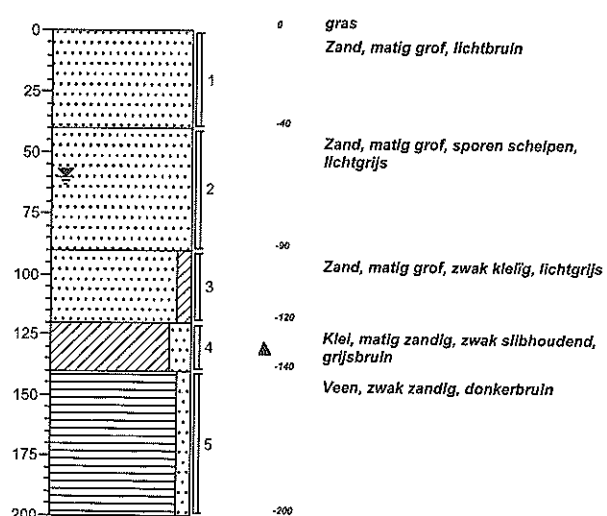

Bijlage II, boorstaten

Boring: 17

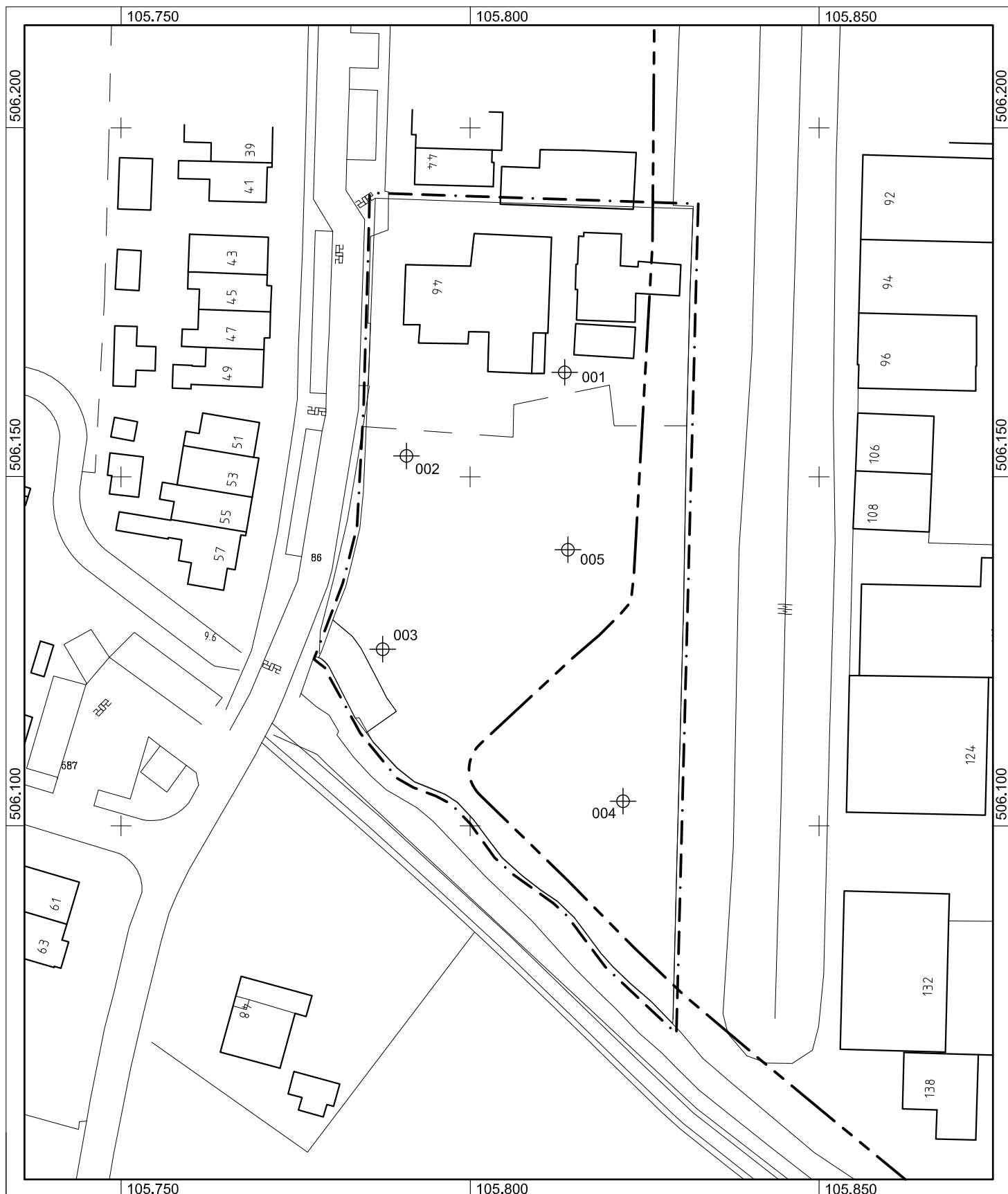

Boring: 18

BIJLAGE 4

Boorpuntenkaart

legenda

- onderzoekslocatie
 gasleiding (Gasunie)
 boorpunt

Oude Haarlemmerweg 46

Castricum

Opdrachtnr.

A09-091-F

Schaal

1:750

Getekend

at

Overzicht

Boorpunten

Datum

januari 2010

Formaat

A4

Bijlage

4

0 m. 37,5

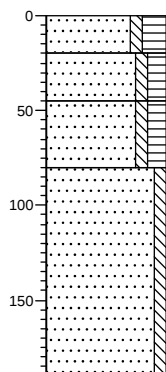
ArcheoMedia

BIJLAGE 5

Boorstaten

Boring: 001

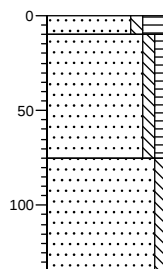
13-01-2010

X:
Y:

- ▲ Zand, zeer fijn, zwak siltig, sterk humeus, matig plantenhoudend, zwak puinhoudend, bruin, BOUWVOOR RECENT BK PUIN
- ▲ Zand, zeer fijn, zwak siltig, matig humeus, matig puinhoudend, zwak plantenhoudend, grijsbruin, RECENT BK PUIN, CEMENT
- ▲ Zand, zeer fijn, zwak siltig, matig humeus, zwak roesthoudend, zwak schelphoudend, grijsbruin, MONSTER
- ▲ Zand, uiterst fijn, zwak siltig, zwak schelphoudend, grijs, ONDERKANT UITGELOPEN (grondwater)

Boring: 002

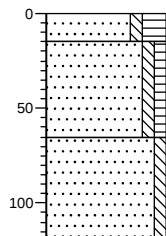
13-01-2010

X:
Y:

- ▲ Zand, zeer fijn, zwak siltig, sterk humeus, matig plantenhoudend, bruin, BOUWVOOR
- ▲ Zand, zeer fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak roesthoudend, lichtbruin, E-HOR
- ▲ Zand, uiterst fijn, zwak siltig, zwak schelphoudend, grijs, ONDERIN UITGELOPEN

Boring: 003

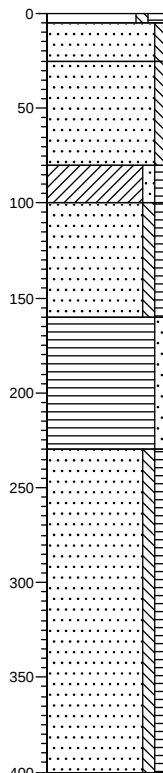
13-01-2010

X:
Y:

- ▲ Zand, zeer fijn, zwak siltig, sterk humeus, matig plantenhoudend, bruin, BOUWVOOR
- ▲ Zand, uiterst fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak schelphoudend, zwak roesthoudend, zwak puinhoudend, lichtbruin, METAAL MONSTER 15-45
- ▲ Zand, uiterst fijn, zwak siltig, zwak schelphoudend, grijs, H-BANDJES MONSTER 65-100 LOOPT ONDER UIT

Boring: 004

13-01-2010

X:
Y:

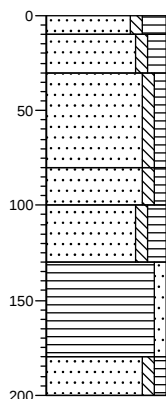
- ▲ Zand, zeer fijn, zwak siltig, matig humeus, zwak plantenhoudend, lichtbruin
- ▲ Zand, zeer fijn, zwak siltig, zwak schelphoudend, zwak roesthoudend, K-waarde: 0, lichtbruin
- ▲ Zand, zeer fijn, zwak siltig, zwak schelphoudend, grijs
- ▲ Klei, zwak zandig, zwak humeus, zwak plantenhoudend, zwak schelphoudend, grijs, MONSTER F1?
- ▲ Zand, uiterst fijn, zwak siltig, zwak humeus, matig schelphoudend, grijs, H-BROKKEN EROSIE?
- ▲ Veen, zwak zandig, zwak schelphoudend, bruin, MONSTER VEENTOP 160-200
- ▲ Zand, uiterst fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak schelphoudend, grijs, H-BROKKEN BOVENIN

Boring: 005

13-01-2010

X:

Y:

- ▲ Zand, zeer fijn, zwak siltig, sterk humeus, zwak plantenhoudend, bruin
- ▲ Zand, zeer fijn, zwak siltig, matig humeus, matig plantenhoudend, lichtbruin
- ▲ Zand, uiterst fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak schelphoudend, zwak puinhoudend, lichtbruin, MONSTER PUINSPIKKELS?
- ▲ Zand, uiterst fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak schelphoudend, zwak roesthoudend, grijsbruin
- ▲ Zand, uiterst fijn, zwak siltig, matig humeus, zwak schelphoudend, grijs, H-BROKKEN EROSIE
- ▲ Veen, zwak zandig, zwak plantenhoudend, bruin, RIET MONSTER
- ▲ Zand, uiterst fijn, zwak siltig, zwak humeus, zwak plantenhoudend, zwak schelphoudend, K-waarde: 0, bruingrijs, RIET ONDERKANT VEEN